

De kracht van kunst en cultuur

Voorwoord

Amsterdam is een geweldige stad. Een stad met een indrukwekkend verleden, maar ook met de dynamiek, de vernieuwing en het experimentele van de toekomst. Overdag en 's nachts. In de binnenstad, maar vooral in de wijken. Als wethouder Kunst en Cultuur van Amsterdam ben ik trots op onze stad, op de culturele instellingen: de musea, de poppodia, de theaters, de productiehuizen en de filmhuizen. Ik ben trots op onze makers; de muzikanten, de beeldend kunstenaars, de dansers, de schrijvers, de acteurs en de dichters. Zij vertellen verhalen. Verhalen over ons, over de ander, over zichzelf. Over ons verleden en de toekomst.

Kunst is onmisbaar, het maakt je leven rijker. Een optreden dat ontroert, zal je nooit vergeten. Een tentoonstelling die je uitdaagt, levert nieuwe inzichten op. Een film waarin je je herkent, voelt als thuiskomen. Al deze ervaringen komen voort uit verbeelding, die ontstaat op een podium, in een museum of in een buurttheater. Mijn overtuiging als wethouder is dat iedere Amsterdammer recht heeft op die verbeelding. Dat kunst essentieel is in ons dagelijks leven, waar je ook woont in de stad.

Met het Kunstenplan 2021-2024 zal ik hiervoor ruimte maken. Ruimte maken voor verhalen door negen nieuwe functies toe te voegen aan de Amsterdam Bis. In deze functies is plek voor veertien instellingen die de schakel vormen tussen kleine en grote instellingen, tussen de wijken en het centrum van de stad, en tussen Amsterdam en de wereld. Ik vind het van groot belang dat de kunst- en cultuursector als geheel, in publiek, programma en personeel een afspiegeling is van de stad Amsterdam. En daarom vraag ik aan alle indieners een actieplan diversiteit en inclusie.

De stad groeit en dat vraagt om investeringen. We bouwen een nieuwe Meervaart aan de Sloterplas. We bouwen een nieuwe bibliotheek op de Zuidas. We renoveren het Amsterdam Museum, investeren in het openluchttheater in het Amsterdamse Bos én er komt geld voor nieuwe culturele voorzieningen in de wijken in Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Want de stad is voor iedereen.

We maken ook ruimte voor de nacht. Kunst en cultuur houdt niet op om twaalf uur 's nachts. In de nacht vind je voorlopers, nieuwe kunstvormen, en (sub)culturen die overdag in de stad nog geen plek hebben. Met mijn plannen daag ik de culturele sector uit meer samenwerking aan te gaan met de nachtcultuur.

Ieder kind - waar het ook vandaan komt - heeft verbeeldingskracht. Dat moet een podium krijgen. Docenten, culturele instellingen en ouders: ik stimuleer jullie allemaal dit mogelijk te maken. Als gemeente introduceren we daarom de cultuurcoach. Zij gaan scholen, kinderen en ouders verbinden met het inspirerende cultuuraanbod in de stad en in alle wijken.

Aan jullie, de makers, de programmeurs, de directeuren, de curatoren, de docenten, de culturele ondernemers: ik nodig jullie uit om samen met mij deze stappen te zetten. Aan de bezoekers, de nieuwe genietters, de grensverleggers, de nachtvlinders, de audiofielen, de culturele veelvraten, de early adapters, de operafanaten en alle mensen die op geheel eigen wijze van kunst houden, ga dansen in je buurt en geniet van alles wat onze mooie stad te bieden heeft.

Inhoud

1.	De kracht van kunst en cultuur	2
2.	Hoofdpijnen Kunstenplan 2021-2024	10
3.	Investeren in de hele stad	18
4.	Kunst maken en kunst meemaken	30
5.	Amsterdam in de wereld	44
6.	Samenwerking met de regio en het Rijk	54
7.	Duurzaam cultureel vastgoed	62
8.	Systematiek Amsterdam Bis en AFK	70
9.	Beoordelingscriteria	82
10.	Financiën	92

Bijlagen

De bijlagen zijn beschikbaar via www.amsterdam.nl/kunstenplan

1.	Profielen stadsdelen
2.	Actieplan diversiteit en inclusie
3.	Nulmeting diversiteit en inclusie
4.	Regeling vierjarige subsidies AFK
5.	Contouren regeling Innovatie & Ontwikkeling AFK
6.	Inrichtingseisen aanvragen Kunstenplan 2021-2024
7.	Richtlijnen Ondernemingsplan Amsterdam Bis
8.	Onderbouwing Amsterdam Bis (instellingen op naam)
9.	Toelichting financieel kader
10.	Verordening Amsterdamse culturele infrastructuur, Hoofdpijnen en Kunstenplan
11.	Meerjarenonderhoudsplan (MOP) en verantwoording
12.	Planning Kunstenplan 2021-2024
13.	Amendementen en moties

Disclaimer: In dit document worden instellingen genoemd ter illustratie. Deze instellingen kunnen hier geen rechten aan ontleenen.

De kracht van kunst en cultuur

Kunst zet alles in beweging. Kunst ontroert en schuurt, inspireert, biedt troost en verrijkt. Een prachtig schilderij, een aangrijpend verhaal, een adembenemende film: ze prikkelen de verbeelding en bieden onverwachte inzichten en nieuwe perspectieven op het leven en op de wereld. Dat maakt kunst onmisbaar.

Amsterdam is één van de meest culturele steden van de wereld. Dat maakt de stad en bepaalt onze identiteit. Met eerbiedwaardige instituten als het Concertgebouw en het Stedelijk Museum aan het Museumplein, stadstheaters zoals het Bijlmer Parktheater in Zuidoost, creatieve broedplaatsen zoals WOW in Nieuw-West, en een indrukwekkende hoeveelheid kunstwerken in de openbare ruimte. Grote en kleine instellingen, permanente en tijdelijke.

Maar er is meer dan we kunnen zien. Veel verhalen die onderdeel zijn van de rijkdom van onze stad hebben nu geen podium. Ze zijn er wel, maar we zien ze niet. Daarom zet het gemeentebestuur in deze nieuwe Kunstenplanperiode in op verbreding en verdieping van het aanbod van kunst en cultuur in de stad. En natuurlijk doen we dat samen met de sector. Zo komt de kracht van kunst werkelijk tot zijn recht en wordt Amsterdam - meer nog dan nu - een sterke, open en inclusieve cultuurstad.

Ruimte voor verandering

Verbreding en verdieping dus. Maar daarvoor moet de culturele infrastructuur van Amsterdam dan wel veranderen. Meer inhoudelijke uitwisseling, meer ruimte voor makers - en een centrale positie voor die instellingen die echt het verschil maken. Voor die instellingen die in staat zijn deuren te openen, nieuwe perspectieven te tonen en onze blik op kunst, de stad en de wereld te verbreden. Zoals Rose Stories dat doet door ons te stimuleren tot nieuwe verhalen en vertelvormen. Of Read My World, door langs de weg van de literatuur aandacht te vragen voor regio's in de wereld waar zich grote maatschappelijke veranderingen voltrekken. Of Nowhere, door jongeren 'nieuwe' kunstvormen te laten ontdekken - zoals voguing, popping, beatboxen en spoken word. Of de Volksopera, door speciaal

geschreven libretto's te laten zingen door bewoners van Noord. Of Marian Duff, door een alternatieve stem in de mode-industrie te laten horen met haar internationale community voor jonge talenten, MAFB.

We willen ruimte scheppen voor initiatieven en instellingen die tot nog toe niet of onvoldoende aan bod kwamen. Zo komt er beweging - en openen we de deur voor meer verhalen in de stad. Instellingen die bepalend zijn voor de toekomst van kunst en cultuur in onze stad moeten kunnen groeien en professionaliseren. Een stevige positie in het veld zorgt voor gelijkwaardige verbindingen. Daarom voegen we nieuwe functies toe aan de Amsterdamse Basisinfrastructuur (Amsterdam Bis).

Voor de grote kunstinstellingen die Amsterdam hebben gemaakt tot de cultuurstad die het nu is, biedt dit Kunstenplan nieuwe kansen. Kansen om nieuwe perspectieven te presenteren, onverwachte samenwerkingen aan te gaan en nieuwe publieksgroepen aan zich te binden. Daarom vragen we instellingen om te komen met een actieplan diversiteit en inclusie. Want echte verandering vindt pas plaats als ook de gevestigde kunstinstellingen meebewegen en ruimte creëren.

In dit Kunstenplan is een belangrijke rol weggelegd voor makers die verhalen vertellen en de schakel vormen tussen kleine en grote instellingen, tussen de wijken en het centrum van de stad, en tussen Amsterdam en de wereld. Zij openen deuren - net als al die jonge Amsterdammers met talent, dragers van culturele vernieuwing en verandering, van nieuwe vormen van kunst en cultuur.

En natuurlijk gaat het steeds en in de eerste plaats om artistieke kwaliteit. Maar ook dat begrip is niet statisch. We kunnen niet meer volstaan met een vergelijking met wat er al is en wat we al kennen. Kwaliteit is een dynamisch begrip. Als studente aan de toneelschool merkte actrice en theaterproducent Samora Bergtop dat haar verhalen niet werden gewaardeerd, want niemand kende de bronnen waaruit zij putte. Uiteindelijk richtte Samora haar eigen productiehuis op, Well Made Productions, en daar werkte ze met succes aan de uitbreiding van het bestaande theaterrepertoire. In 2017 won Well Made Productions de Amsterdamprijs voor de Kunst.

Investeren in de hele stad

Verbreding en verdieping van kunst en cultuur, daar zetten we op in. Dat betekent meer spreiding in de stad, kunst brengen waar het nu niet is en het creëren van vrije ruimte - ook in de tijd, want stadscultuur stopt niet om twaalf uur 's nachts. Kunst verrijkt de fysieke leefomgeving, draagt bij aan sociale cohesie en aan persoonlijke ontwikkeling en dus moet het altijd dichtbij zijn. Voor kinderen die een muziekinstrument leren bespelen, voor ouderen die een fotografiecursus volgen, voor nieuwkomers die hun weg zoeken in de stad - voor iedereen die nieuwsgierig is en open staat voor nieuwe verhalen, klanken en stemmen.

De stad groeit en kunst en cultuur groeit mee. En dus hebben we niet alleen in de 'oude' stad, maar ook in nieuwe woonwijken kunst en cultuur nodig: muziekscholen, buurtpodia, oefenruimtes, bibliotheken en kunst in de openbare ruimte. In Noord, Zuidoost en Nieuw-West is het aanbod nog beperkt. Met meer aandacht voor deze stadsdelen en meer kunst en cultuur in nieuwe wijken wordt Amsterdam een complete stad, waarin kunst voor iedereen altijd dichtbij is. Met kunst die gericht is op de wijk, maar ook grootstedelijke podia en musea voor iedereen.

Om te bepalen wat waar nodig is en waar kansen en uitdagingen liggen in de stad voor kunst en cultuur, is van elk stadsdeel een profiel opgesteld (zie bijlage 1).

Amsterdam is een stad met geschiedenis. We hebben de meeste rijksmonumenten van het land. Dat cultureel erfgoed is mede bepalend voor onze identiteit, een zichtbaar onderdeel van onze cultuur en toegankelijk voor iedereen. Dat erfgoed verdient bescherming, juist in een groeiende stad. Het materiële erfgoed, maar ook het immateriële, want ook daarmee maken we de geschiedenis van de stad beter zichtbaar. Dat doen we nu ook met thema's die lang onderbelicht zijn gebleven, zoals het slavernijverleden. Daarom werken we met IZI Solutions, Museum zonder Muren, en het NiNsee aan een museale voorziening voor het slavernijverleden (zie ook hoofdstuk 6).

Maar Amsterdam is ook een stad met toekomst. In veel opzichten zijn we voorloper op het gebied van nieuwe kunstvormen. Daarvoor is vrijheid nodig - vrijheid om te creëren, om kunst te laten ontstaan - maar ook ruimte: ruimte voor experiment en innovatie. Experiment brengt je verder, laat je verbeelden wat er nog niet was, nieuwe genres en kunstvormen ontdekken en kunst inzetten voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Kijk maar naar Mediamatic, naar de Waag en NEMO.

Vrije ruimte bevordert experiment en vernieuwing; het is een vanzelfsprekend onderdeel van de cultuur van Amsterdam. Maar vrije ruimte is een schaars goed. Daarom willen we zorgen dat er meer van komt - van ruimte voor een bankje voor je deur tot de tijdelijke invulling van een vrije kavel of leegstaand pand. Nu nog verborgen broedplaatsen krijgen een andere rol, gaan verbindingen aan met andere culturele instellingen en groeien zo uit tot nieuwe culturele plekken. Zoals Heesterveld Creative Community - de broedplaats die zorgt voor creativiteit en cultureel ondernemerschap in Zuidoost.

En ook willen we in dit Kunstenplan de verbinding versterken tussen dag en nacht. Amsterdam is een stad waar het culturele leven niet ophoudt en waar juist de nacht een plek biedt voor bijzondere (sub)culturen en vernieuwing, met name in de muzieksceen. Op plaatsen als De School, Radion, Sexyland, Club Church, Bitterzoet, Skate Café, Garage Noord en club Encore in de Melkweg vinden avant-garde kunstenaars, creatieve ondernemers en publiek elkaar; er is ruimte voor experimenten. Zo ontstaat ook nieuwe kunst. House en techno begonnen als een subcultuur in de nacht, zijn uitgegroeid tot een kunstvorm die duizenden bezoekers trekt. Met Amsterdam als het

epicentrum van techno en dance en host van het Amsterdam Dance Event, het grootste elektronische muziekfestival en -congres van de wereld.

Kunst maken en kunst meemaken voor jong en oud

Kunst en cultuur: we gunnen het iedereen. Om te beginnen alle kinderen. Niet ieder kind krijgt de ervaring van huis uit mee en daarom is het belangrijk dat kunst en cultuur op school goed aan bod komt. Het liefst zo breed mogelijk - en zowel gericht op het genieten van kunst als op het zelf maken. Een bezoek aan een of meer van de kunstinstituten in de stad is een must. Maar het is niet genoeg. Voor al die kinderen die meer willen dan de reguliere les in de klas moet er een goede aansluiting zijn met het aanbod van naschoolse talentontwikkeling. Cultuurcoaches gaan hierbij een belangrijke rol spelen (zie hoofdstuk 4).

En natuurlijk gunnen we het ook alle volwassenen. Wat de school is voor een kind, zijn culturele activiteiten in de wijk voor volwassenen. Een stimulans om zelf kunst te beoefenen, om vaker een museum, theater of filmhuis te bezoeken of om alsnog, hoe oud je ook bent, je talenten te ontwikkelen. Ook wie kwetsbaar is of gehinderd wordt door een (fysieke) beperking moet kunst kunnen ervaren en gestimuleerd worden om kunst op hun eigen wijze te beleven en te beoefenen. Dit vraagt om innovatieve programma's en toepassingen, en het bewustzijn dat kunst voor iedereen telt. Een mooi voorbeeld zijn de OBA Maatjes van de Openbare Bibliotheek Amsterdam: enthousiaste vrijwilligers die met boeken, films en luisterboeken op bezoek gaan bij mensen die niet zo mobiel zijn.

Amsterdam in de wereld

De aantrekkingskracht van onze stad is groot. Miljoenen bezoekers per jaar zoeken er het avontuur. Het vrije en open klimaat in Amsterdam draagt er sinds de tweede helft van de vorige eeuw ook toe bij dat onze stad werkt als een magneet voor internationale kunstenaars en (jong) creatief talent. Ze komen naar Amsterdam om een opleiding te volgen, ontwikkelen zich in artist in residence programma's, spelen op een van de vele podia en festivals of tonen hun werk in onze musea of galleries.

Amsterdam biedt een podium aan een groot en divers internationaal aanbod in alle kunst disciplines. Hiphop dansers uit de hele wereld reizen elke zomer naar Amsterdam voor Summer Dance Forever. Framer Framed laat ons kennismaken met beeldend kunstenaars uit de hele wereld die hun kunst verbinden met politiek. De Rijksakademie biedt kunstenaars uit binnen- en buitenland een residency-plaats voor onderzoek, experiment en productie. En het Holland Festival brengt artiesten uit alle werelddelen naar Amsterdam, zoals afgelopen editie de Zuid-Afrikaanse kunstenaar William Kentridge.

Zoals we onze eigen talenten willen behouden, zo willen we ook de internationale talenten de komende jaren blijven ontvangen. Maar daarvoor is extra aandacht voor het kunstenaarsklimaat in Amsterdam essentieel. Zoals aandacht voor de gevolgen van de sterk gestegen huizen- en hotelprijzen, de toegenomen druk op de ruimte en de nieuwe regels voor het aanvragen van visa. Alleen als we ook daar aandacht voor hebben, kunnen we ons internationale karakter behouden. Het karakter van een stad die buitenlanders gastvrij ontvangt - en Amsterdammers hun weg laat vinden in de hele wereld. Want we kunnen er trots op zijn dat zoveel Amsterdamse kunstenaars, creatief ondernemers en kleine en grote kunstinstellingen een rol spelen op het wereldtoneel. Van de uitverkochte voorstellingen van Internationaal Theater Amsterdam in New York, Seoul en Parijs tot de mondiale modebeweging, geleid door het Amsterdamse merk Daily Paper en het jonge ontwerpduo Schepers Bosman. Talenten als Raquel van Haver en Sam de Jong hebben Amsterdam als thuisbasis en de wereld als speelveld.

Hiermee worden de waarden van onze stad en onze kracht op het gebied van vernieuwing en experiment op vele plekken in de wereld uitgedragen. De identiteit van onze stad, die stad waarin je met elke stap buiten de deur overdonderd wordt door de wereld in al zijn geuren en kleuren, door mensen die anders zijn dan jij. En ook dat is verbreding en verdieping: dat we de diverse samenstelling van onze bevolking gebruiken om aandacht te besteden aan steden en regio's in landen waar veel Amsterdammers hun oorsprong vinden. Zo komen verbindingen tot stand, bijvoorbeeld door het Andalusisch Orkest uit Nieuw-West dat programma's maakt met grote namen uit Marrakesh, Tanger en Casablanca.

Hoofdlijnen kunstenplan 2021-2024

Het gemeentebestuur zet zich er in de nieuwe Kunstenplanperiode samen met de sector voor in om door verbreding en verdieping van het aanbod van kunst en cultuur Amsterdam tot een sterke, open en inclusieve cultuurstad te maken.

Daarom zetten we ons in voor:

- groei van kunst en cultuur in de wijken en meer aandacht voor makers;
- meer ruimte voor experiment, innovatie en de nachtcultuur;
- verbreding van cultuureducatie, talentontwikkeling en participatie;
- en versterking van internationale kunst en cultuur.

In de hoofdstukken hierna worden deze doelstellingen nader toegelicht.

Uitbreiding Amsterdam Bis – 14 instellingen in functies en 21 instellingen op naam

De keuzes die we maken hebben ook gevolgen voor de Amsterdamse Basisinfrastructuur (Amsterdam Bis), voor de vraag welke instellingen direct door de gemeente worden gesubsidieerd. Het gemeentebestuur gaat extra ruimte creëren voor kleine en middelgrote instellingen die het verschil maken in het aanbod van kunst en cultuur in Amsterdam en bijdragen aan het realiseren van een sterke, open en inclusieve cultuurstad. Instellingen die een voortrekkersrol vervullen in het aanspreken van nieuwe publieksgroepen, die jongeren nieuwe kunstvormen laten ontdekken en de artistieke kwaliteit vernieuwen en verbreden. Die de verbinding maken tussen de kunst in de wijken en kunst in de stad. Mede op basis van het advies van de Amsterdamse Kunstraad breiden we daarom de Amsterdam Bis uit met functies waar instellingen op in kunnen schrijven. We voegen negen functies in verschillende disciplines toe waarvoor de Kunstraad in totaal veertien instellingen zal selecteren.

Daarnaast zijn er kunst- en cultuurinstellingen die bijzonder, uniek in hun functie, onvervangbaar zijn én behoren tot het fundament van de Amsterdamse culturele infrastructuur. Het gemeentebestuur benoemt deze instellingen op naam in de Amsterdam Bis. Daarmee is de Amsterdam Bis

2021-2024 tweeledig (instellingen in functies en instellingen op naam).

Het Amsterdams Fonds voor de kunst (AFK) voert twee regelingen uit in het kader van het Kunstenplan 2021-2024: de regeling vierjarige subsidies en de regeling Innovatie & Ontwikkeling.

Meer informatie over de Amsterdam Bis en het AFK is te vinden in hoofdstuk 8.

Actieplan diversiteit en inclusie

De gemeente vraagt aan alle instellingen die in aanmerking willen komen voor een vierjarige Kunstenplansubsidie een actieplan op te stellen over diversiteit en inclusie (bijlage 2). De gemeente volgt hierbij de Code Diversiteit & Inclusie en het uitgangspunt van de vier p's: programma, publiek, personeel en partners. De nieuwe Code Diversiteit & Inclusie, geïntroduceerd op 1 november 2019, is "een gedragscode die streeft naar inclusie, als noodzaak om diversiteit te kunnen borgen. Met het naleven van de nieuwe code ontstaat een culturele en creatieve sector waarin iedereen zich welkom voelt, ongeacht culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, beperking, leeftijd of economische status."¹ Representatie is het uitgangspunt: zo wordt kunst en cultuur in Amsterdam een afspiegeling van de stad.

We dagen instellingen uit om een overtuigend en realistisch actieplan op te stellen. We vragen hen om concrete doelstellingen te formuleren op het gebied van programma, publiek, personeel en partners voor de nieuwe Kunstenplanperiode. Elke instelling kan bij het opstellen van haar actieplan keuzes maken die passen bij de eigen situatie en mogelijkheden. Een voortrekkersrol is weggelegd voor instellingen voor wie diversiteit en inclusie een gegeven is. Zij kunnen laten zien hoe zij hun beleid willen voortzetten of juist nieuwe aandachtspunten kiezen voor de komende periode. Daarmee kunnen zij een gids zijn voor de anderen.

Nulmeting

Het is handig dat instellingen eerst een analyse maken van de huidige situatie (beginsituatie), voordat ze beginnen met het opstellen van zowel het actieplan als de aanvraag voor het nieuwe Kunstenplan. Dat betekent dat ze kritisch moeten kijken naar de eigen organisatie en beoordelen welke veranderingen en acties wenselijk zijn op het gebied van diversiteit en inclusie. De gemeente heeft hiervoor, mede op advies van de Kunstraad², een nulmeting (bijlage 3) ontwikkeld. Instellingen kunnen die online invullen.

Op basis van de resultaten van de nulmeting bekijken we hoe we kunstinstellingen kunnen helpen bij het realiseren van de doelstellingen op het gebied van diversiteit en inclusie. Daarbij nemen we het advies van de Kunstraad mee.

1 www.codedi.nl

2 Amsterdamse Kunstraad, Kunst, Culturele Diversiteit en Inclusiviteit in Amsterdam – de volgende stap, juni 2019, p. 16.

Investeren in de hele stad

Juiste snaar

We bestaan in relatie tot
onze sociale positie
en dat is onze opdracht.
Wij als schilders van muziek,
dienen een oneindige expositie.

Een sterke, open en inclusieve cultuurstad is een rechtvaardige stad waarin ruimte is en blijft voor alle Amsterdammers in alle wijken, op verschillende momenten van de dag. Het perspectief is de hele stad waarin iedereen in aanraking kan komen met kunst en cultuur en iedereen zich voldoende kan herkennen in wat de musea, podia, theaters en festivals te bieden hebben.

Voor het aanboren van nieuwe bronnen van verhalen, het zichtbaar maken van wat onzichtbaar was en het ontwikkelen van nieuw aanbod is kunst en cultuur in de wijken van het grootste belang. Daar werken de makers, de kunstenaars, aan nieuwe verhalen, nieuwe kunstvormen en nieuwe verbindingen.

Die keuze komt ook tot uitdrukking in de huisvestingsplannen. In januari 2019 heeft de gemeenteraad het eerste strategisch huisvestingplan kunst en cultuur (SHP) vastgesteld. Hiermee is een basis gelegd om (verder) te investeren in:

- de bestaande culturele infrastructuur;
- nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen buiten het centrum;
- nieuwe buurtgerichte culturele voorzieningen in lijn met de groei van de stad;
- ruimte om nieuwe (grootstedelijke) voorzieningen te laten ontstaan.

Concreet betekent dit het volgende. Het Amsterdam Museum en het openluchttheater in het Amsterdamse Bos worden gerenoveerd. Er komt een nieuw gebouw voor de Meervaart aan de Sloterplas. En er komt een OBA Next op Zuidas³, een grootstedelijke bibliotheek gericht op innovatie, mediawijsheid en digitale weerbaarheid. Daarnaast komt er geld voor nieuwe locaties voor kunst en cultuur in de wijken, waarbij voorrang wordt gegeven aan Noord, Zuidoost en Nieuw-West.

3 In de Voorjaarsnota 2019 en de Begroting 2020 is het SHP kunst en cultuur nader uitgewerkt.

Investeren in de wijken

Dit Kunstenplan betekent een forse investering in kunst en cultuur in de wijken. In activiteiten die gericht zijn op bewoners, in kleine podia die nieuwe makers en jonge talenten ruimte bieden, in plekken om te experimenteren en in kunst in de openbare ruimte. Amsterdam moet een complete stad zijn. Dat betekent dat kunst en cultuur ook in nieuwe wijken beschikbaar moet zijn, vooral in de stadsdelen waar het aanbod nu achterblijft. Dan hebben we het vooral over Noord, Zuidoost en Nieuw-West; wijken waar kunst en cultuur nu minder (zichtbaar) aanwezig is. Als we juist in die wijken extra investeren, versterkt dat de hele culturele infrastructuur in de stad en ontstaat er een betere balans.

Om te bepalen wat waar nodig is en waar in de stad kansen liggen voor kunst en cultuur, is van elk stadsdeel een profiel opgesteld. Hierin zijn de unieke kenmerken van het stadsdeel beschreven en de ambities en kansen voor de komende jaren. In de komende periode bepalen we met welke ambities we aan de slag gaan. Deze profielen zijn opgenomen in bijlage 1.

Nieuwe stad

Amsterdam breidt verder uit, er komen elk jaar wel nieuwe wijken bij. Dat heeft ook gevolgen voor de culturele infrastructuur. In alle delen van de stad waar gebouwd wordt, moet kunst en cultuur 'meegroeien'. Daar moeten we dus ruimte voor bestemmen, bijvoorbeeld voor een oefen- of presentatieruimte, een ruimte voor talentenontwikkeling en experimenten, een filiaal van de openbare bibliotheek. Zo bouwen we een complete stad.

Er is nu nog geen concrete plek en invulling voor deze nieuwe locaties. Per gebied (stadsdeel) kijken we welke lokale ontwikkelingen er spelen, aan welke ruimte behoefte is, welke uitbreiding wenselijk is en welke fysieke kansen zich voordoen - bijvoorbeeld als gebouwd erfgoed een nieuwe bestemming kan krijgen. Als bestaande culturele instellingen in het stadscentrum willen uitbreiden naar verder gelegen wijken, vinden we het van belang dat er samenwerking en afstemming is met lokale instellingen. Daarmee bevorderen we

diversiteit en wordt optimaal gebruik gemaakt van lokale kennis en expertise.⁴

Het ontwikkelen van nieuwe locaties kost tijd. Daarom kijken we wat we nu als eerste willen doen. Met voorrang zet het gemeentebestuur in op investeringen in Noord, Zuidoost en Nieuw-West; daar moeten in 2023 al nieuwe locaties ontwikkeld zijn. Voor nieuwe activiteiten op die plekken is in dit Kunstenplan al rekening gehouden met een apart budget.

Ontwikkelbuurten

Doel van dit Kunstenplan is dat we iedereen in de stad in aanraking laten komen met kunst en cultuur. Kunst- en cultuuractiviteiten in buurten verrijken de leefomgeving, dragen bij aan sociale cohesie en aan persoonlijke ontwikkeling. In de 32 zogenoemde 'ontwikkelbuurten', waar de maatschappelijke problemen het grootst zijn, kan kunst en cultuur bijdragen aan meer samenhang en verbinding tussen bewoners en meer betrokkenheid bij de eigen buurt. Daarom moeten we juist daar inzetten op meer culturele activiteiten, bijvoorbeeld door de broedplaatsen in die wijken te laten samenwerken met meer gevestigde culturele instellingen.

Beeldende kunst in de openbare ruimte en het stadscuratorium

Amsterdam kent een lange traditie van kunst in de openbare ruimte: beelden, sculpturen, gevelstenen, monumenten, banners, abri's, streetart - te veel om op te noemen. In de afgelopen honderd jaar zijn vele werken in opdracht gerealiseerd waardoor onze stad nu beschikt over een indrukwekkende collectie 'buitenkunst'. Soms subtiel verwerkt in de gebouwde omgeving, soms prominent aanwezig op een plein of in een park, van kleine 'versieringen' tot monumentale objecten. Zo komt iedere Amsterdammer - bewust of onbewust - met kunst in aanraking.

4 Conform de motie 'Samenwerken voor subsidie' van raadslid Taimounti bij de Voorjaarsnota d.d. 11 juli 2019.

Kunst draagt bij aan de schoonheid van de stad en geeft plekken een eigen identiteit. Het verandert een anonieme locatie in een bijzondere plek. Je gaat er op een andere manier naar kijken, anders beleven - het wordt een plek met een verhaal. En soms draagt kunst in de openbare ruimte ook bij aan een prettiger sfeer, aan een beter gevoel van veiligheid - zoals in een tunnel. Denk maar aan de prachtige tegelwand in de tunnel onder het spoor bij het Centraal Station.

We hebben nogal wat ambities op het gebied van kunst in de openbare ruimte. We beschouwen de collectie als een museale collectie, dus we moeten er goed voor zorgen en zorgvuldig zijn in de keuze van nieuwe werken die de collectie kunnen aanvullen. In het voorjaar van 2019 hebben we daarom het Stadscuratorium ingesteld dat er voor moet zorgen dat we deze ambities ook waar kunnen maken. De uitgangspunten zijn vastgelegd in het Uitvoeringskader Kunst in de Openbare Ruimte⁵. Het Stadscuratorium is een commissie die adviseert over de realisatie van nieuwe kunstwerken, zorgt voor behoud van de bestaande collectie (inclusief monumentale wandkunst en iconische street art) en opkomt voor het belang van kunst in de openbare ruimte in het algemeen. Het Stadscuratorium organiseert ook lezingen en debatten. Voor de activiteiten van het Stadscuratorium is vanaf 2021 structureel een budget van € 100.000 per jaar beschikbaar dat wordt gefinancierd uit het Kunstenplanbudget.

Voor een verdere uitbreiding van de collectie kunstwerken in de openbare ruimte komt extra geld beschikbaar. Met een percentageregeling⁶ gaan we er voor zorgen dat in nieuwe wijken geld voor kunst wordt gereserveerd binnen de grondexploitatie, waardoor kunstwerken standaard onderdeel uitmaken van de nieuwe ontwikkelgebieden. Zo wordt de collectie kunst in de openbare ruimte uitgebreid. Om te zorgen dat er ook in de bestaande stadswijken nieuwe kunstwerken komen kan een beroep gedaan worden op (co)financiering door het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Dat fonds heeft in de nieuwe

Kunstenplanperiode een apart budget voor kunst in de openbare ruimte. Hiervoor reserveren we binnen de gemeentelijke bijdrage aan het AFK een bedrag van € 600.000 per jaar.

Nachtcultuur

Het is typerend voor Amsterdam: kunst en cultuur houdt niet op om twaalf uur 's avonds. De nachtcultuur is bovendien een plek waar de voorlopers te vinden zijn en nieuwe kunstvormen zich profileren, een plek voor (sub)culturen die overdag in de stad (nog) geen plek hebben. In clubs als Roxy, iT, Studio 80, Club 11, Sugarfactory, Trouw, en nieuwe als De School, Radion, Club Church, Marktkantine, JACK, Garage Noord en Sexyland vinden kunstenaars, creatieven, ondernemers en publiek elkaar om te dansen en gezamenlijk de nacht te ervaren. De 24-uurs cultuur in Amsterdam beperkt zich overigens niet tot de clubscene. Zo geeft No Mans Art Gallery ons tot na middernacht de mogelijkheid om onder het genot van een drankje kennis te maken met vernieuwende werken en nieuwe kunstenaars. Het is die nadruk op experiment en vernieuwing die de waarde van nachtcultuur bepaalt. Juist in de nacht zien we uitdagende culturele uitingen zoals de rave cultuur waar spontaan buiten gefeest wordt en de queer feesten die inmiddels niet meer weg te denken zijn uit het Amsterdamse nachtleven. Ook house en techno zijn grotendeels ontstaan in het Amsterdamse nachtleven, en inmiddels is elektronische muziek een mainstream genre binnen de moderne popmuziek. Amsterdam host met Amsterdam Dance Event (ADE) overdag en in de nacht het grootste elektronische muziekfestival en -congres van de wereld, maar ADE is ook het epicentrum van ontwikkeling in techno en dance.

De nachtsceen loopt vaak jaren voor - niet alleen op het gebied van muziek, maar ook in kleding en lifestyle. Het geeft de toekomst van ons leven vorm, terwijl we het misschien nog niet helemaal doorhebben. Je kunt er zonder vooroordeel of verwachting je zelf zijn - iedereen gaat op in dezelfde ervaring. Bovendien doen de nacht en de underground het beter op het gebied van representatie en inclusie van gemarginaliseerde groepen en subculturen. Ze lopen voorop in

5 Vastgesteld door de gemeenteraad in maart 2018.

6 De percentageregeling wordt eind 2019 voorgelegd aan het college.

Hoofdstuk 3

de discussie over representatie op het podium, maar ook in de introductie van safe spaces en in voorlichting over consent. Zo is de nacht de plek waar veel jonge Amsterdammers zich sociaal en cultureel ontwikkelen. Het creatieve ondernemerschap van de scene geeft de stad haar kleur.

Een probleem is wel dat met de groei van de stad ook de beschikbare ruimte voor nachtcultuur schaarser wordt. De belangen van bewoners, gevestigde clubs en alternatieve cultuur schuren soms met elkaar. Ruimte in de stad voor nachtcultuur wordt steeds kostbaarder en dat maakt het lastiger om laagdrempelige initiatieven te organiseren. Nicheprogrammering dreigt zo uit het nachtleven te verdwijnen, waardoor de diversiteit van het aanbod onder druk komt te staan en spannende initiatieven alleen nog aan de buitenranden van de stad te vinden zijn. Organisatoren van kleine en tijdelijke initiatieven zijn niet altijd op de hoogte van wat er mogelijk is in de stad, zodat ze kansen mislopen.

Nachtvisie

Daarom wil het college een aparte visie ontwikkelen op de nachtcultuur. Een brede visie, want de gemeente is op verschillende manieren verantwoordelijk voor het 'nachtbeleid'. Zo komt er in 2020 een proef met een nachtmetro als onderdeel van de Agenda Autoluw. Het aantal locaties met 24-uursvergunningen is uitgebreid van 10 naar 15 - allemaal locaties die voldoen aan het criterium dat ze een meerwaarde en verrijking bieden voor het Amsterdamse nachten dagleven. We onderzoeken welke (culturele) locaties in de stad in aanmerking komen voor een nachtprogrammering. De Cultuurmonitor 2019 bevat voor het eerst vragen over de nachtcultuur in Amsterdam - zo komen we meer te weten over hoe het publiek die cultuur ervaart. En tenslotte verkennen we hoe we maximaal plaats kunnen bieden aan dag- en nachtcultuurinitiatieven, zowel tijdelijke als permanente. We willen benadrukken dat de nachtcultuur belangrijk is voor Amsterdam; dat er ruimte moet zijn waar 'dingen kunnen ontstaan,' ruimte die nog geen concrete invulling heeft.

Spannend wordt het overigens wanneer dag

en nacht elkaar ontmoeten en inspireren. De broedplaatsen zijn daarvoor een ideaal podium. In het Broedplaatsenbeleid 2019-2024 wordt nu al waar mogelijk een koppeling gemaakt met nachtcultuurinitiatieven. Ook de (nog te ontwikkelen) openlucht broedplaats voor experiment, festivals en talentontwikkeling zal een verbinding maken met de alternatieve scene en de nachtinitiatieven.

Het is dus een breed scala aan mogelijkheden die we als gemeente hebben om de nachtcultuur te versterken. Daarom komt er in het najaar van 2020 een samenhangende Nachtvisie van de gemeente Amsterdam. Daarvoor zal de gemeente met een brede vertegenwoordiging uit het Amsterdamse nachtleven in gesprek gaan om gezamenlijk te verkennen wat er nodig is voor het verrijken van de nachtcultuur in onze stad.

Evenementen

Ook op evenementen ontwikkelt het college een nieuwe visie. Zowel 's nachts als overdag kent Amsterdam steeds meer zeer populaire evenementen. Ze vormen een belangrijk onderdeel van het culturele aanbod in de hele stad. Tegelijkertijd wringen de belangen in de stad als het over evenementen gaat, vooral de belangen van bewoners en bezoekers. Daarom is het uitgangspunt van de nieuwe visie op evenementen een duurzame balans tussen leefbaarheid en plezier en de keuze voor een aanbod van evenementen dat past bij de identiteit van Amsterdam en een meerwaarde heeft voor de stad en haar bewoners. We zullen dus zowel toetsen op de culturele, maatschappelijke en sociale (toegevoegde) waarde als op de impact van evenementen in de stad. Bij de totstandkoming van de nieuwe visie in 2020 zal zowel Kunst en Cultuur als de culturele sector van Amsterdam inhoudelijk betrokken worden.

Amsterdam 750 jaar

Een heel bijzonder evenement is Amsterdam 750 jaar. We zijn al hard bezig met de voorbereiding. Dit jubileum vieren we met alle Amsterdammers in 2025, net zoals we in 1975 het 700-jarig bestaan van de stad groots vierden. De binnenstad

werd toen in de RAI nagebouwd en er waren evenementen waar Amsterdammers en bezoekers nog steeds van genieten, zoals Sail en het Kwaku Festival. Ook het Amsterdams Historisch Museum (tegenwoordig het Amsterdam Museum) opende in dat jaar zijn deuren op de nieuwe locatie. Ook in het jubileumjaar 2025 zal veel plek zijn voor kunst en cultuur.

Taken stadsdelen

Een sterke, open en inclusieve cultuurstad is een rechtvaardige stad - zo begonnen we dit hoofdstuk. Een rechtvaardige stad betekent in dit verband: een stad waar kunst en cultuur goed gespreid is. Voor het ondersteunen van kunst en cultuur in de wijk hebben we een stedelijke subsidieregeling⁷ waarvan de uitvoering in handen is van de stadsdelen. Bij deze regeling leggen de stadsdelen jaarlijks de verbinding met de gebiedsplannen en gebiedsagenda's. Zo leveren we in elk deel van de stad maatwerk en ondersteunen we kunst- en cultuurprojecten die de kwaliteit van de leefomgeving in specifieke buurten en gebieden bevorderen. Het gaat om activiteiten die zich onderscheiden vanwege hun artistieke en inhoudelijke kwaliteit en waaraan bewoners actief en/of passief deelnemen.

Voorafgaand aan de nieuwe kunstenplanperiode scherpen we deze regeling aan om het verschil met de regeling sociale basis 2020-2023 duidelijk te maken. Het doel van deze laatste regeling is het stimuleren van zelfredzaamheid, ontplooiing en gelijke kansen voor volwassenen en jeugdigen. Ook kijken we naar de mogelijkheden voor kunst en cultuur binnen de nieuwe regeling integrale maatschappelijke initiatieven.

Momenteel inventariseren we welke activiteiten op dit moment door de regeling voor kunst en cultuur in de wijk worden ondersteund, zodat we de regeling op basis daarvan en in samenspraak met de stadsdelen kunnen aanscherpen. De herziene regeling wordt in het voorjaar 2020 vastgesteld door het college zodat de lokale

uitwerkingsbesluiten ten behoeve van het jaar 2021 tijdig kunnen worden opgesteld. Het uitgangspunt is dat de huidige cultuurbudgetten in de stadsdelen die nodig zijn voor de uitvoering van deze regeling ongemoeid blijven.

Focus op gebieden en samenwerking met het AFK

Kunst en cultuur moet ook een plaats krijgen in het 'gebiedsgericht werken' dat we in 2014 hebben geïntroduceerd. Daarbij kijken we vooral ook naar de functie die kunst en cultuur heeft bij het vergroten van de leefbaarheid van de stad. Uitgangspunt van deze werkwijze vormen de 22 gebieden van Amsterdam. Per gebied worden kansen, uitdagingen en opgaven geformuleerd en vertaald naar een gebiedsagenda. Dat kunst en cultuur daarbij een rol van betekenis kan spelen is evident.

Ook het AFK is actief in de wijken als het gaat om het aanjagen en ondersteunen van kunst- en cultuurinitiatieven. Dat doet het fonds met de regelingen voor projectsubsidies en via de bijdragen aan de Fondsen voor Oost, Noord, Nieuw-West en Zuid. Deze fondsen ondersteunen uiteenlopende ideeën van bewoners die sociale samenhang, ondernemerschap en de kwaliteit van leven in de buurt versterken. De cultuurverkeners van het AFK leggen contact met kunstenaars, culturele instellingen en andere initiatiefnemers en wijzen hen op de financiële mogelijkheden van het AFK. Vanwege de ambitie om kunst en cultuur in de wijken te stimuleren - en dan met name in de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost, wordt de afstemming tussen het AFK, de stadsdelen en de directie Kunst en Cultuur in de nieuwe periode geïntensiveerd en structureler van aard.

7 Regeling gebiedsgebonden kunst- en cultuuractiviteiten. Bij deze stedelijke regeling stellen alle stadsdelen jaarlijks een lokaal uitwerkingsbesluit vast.

Immaterieel erfgoed

Als we kijken naar het 'investeren in de hele stad' dan valt daaronder in een stad als Amsterdam natuurlijk ook ons erfgoed. Ook dat is in de hele stad te vinden - ook in de wijken. Erfgoed gaat over verhalen, plekken, structuren en objecten. Het gaat om materieel erfgoed, zoals de vele monumenten die onze stad rijk is. Maar in onze ambities voor de nieuwe Kunstenplanperiode speelt ook het immaterieel erfgoed een belangrijke rol - zoals tradities, verhalen en gebruiken. De kracht van immaterieel erfgoed is dat je je ermee kunt identificeren en dat het je zowel helpt je eigen positie te bepalen als de ander beter te begrijpen. Deze vorm van 'levend erfgoed', waar ook rituelen en ambachten onder vallen, spelen een belangrijke rol in onze steeds sneller veranderende stad. Meer aandacht voor immaterieel erfgoed vraagt om een goed evenwicht tussen de grootstedelijke instellingen zoals het Amsterdam Museum en de meer lokaal georiënteerde initiatieven, zoals de vele buurtmusea. Het Amsterdam Museum speelt een cruciale rol in het behouden maar ook het duiden van erfgoed en richt zich hierbij op alle Amsterdammers. De meer lokaal georiënteerde initiatieven richten zich doorgaans op een specifieke locatie of een specifiek onderwerp.

In de komende periode onderzoeken we welke rol de gemeente Amsterdam kan spelen in het onder de aandacht brengen van immaterieel erfgoed. Het gevarieerde netwerk van buurtmusea in de stad speelt hierbij een belangrijke rol. Ze tonen de verhalen van de stad. De gemeente wil de aankomende beleidsperiode intensiever met de erfgoedvormers en -bewaarders samenwerken, zoals met het Museum om de hoek, door het organiseren van bijeenkomsten en het stimuleren van samenwerking.

Kunst maken en kunst meemaken

Vroeger

De 1 is wit en de 0 zwart
in mijn hoofd.

Naast nee is 0 ook een gat.
En heeft de aarde geen teller.
Zoals tellers een einde en
een begin hebben heeft
de telloze aarde eb en vloed, ja en nee.

De aarde bestaat met vaste golven,
die nummers hebben gekregen.
Waarschijnlijk was ze nog jong.

Ieder kind heeft er recht op om op jonge leeftijd kennis te maken met kunst en cultuur. Wie jong met kunst in aanraking komt, heeft er een leven lang plezier van. Lang niet alle kinderen komen van huis uit met kunst en cultuur in aanraking. Het gemeentebestuur investeert daarom al jaren - samen met schoolbesturen - in goede cultuureducatie in de klas. In de komende Kunstenplanperiode verbreden we het aanbod van cultuureducatie en verbinden we dit met talentontwikkeling in de vrije tijd. Dat gaan we doen met een voor Amsterdam nieuwe functie: de cultuurcoach.

Cultuureducatie: maken, meemaken en betekenis geven

Op verzoek van de minister van Onderwijs hebben leerkrachten en schoolleiders zich gebogen over de vraag wat leerlingen moeten kennen en kunnen om goed voorbereid te zijn op de toekomst. Ontwikkelteams en ontwikkelscholen hebben samen adviezen opgesteld voor negen verschillende leergebieden.⁸ Kunst & Cultuur is zo'n leergebied. Hierin staat de ontwikkeling van het artistiek-creatief vermogen van de leerling centraal. Door zelf kunst te maken met (bewegend) beeld, klank, woord en beweging ontwikkelen kinderen hun verbeeldingskracht en zelfexpressie. Door kunst mee te maken leren ze de uitingen van professionele kunstenaars te begrijpen en te waarderen. Door na te denken over hun eigen creativiteit en die van anderen ontwikkelen kinderen de vaardigheid om problemen op te lossen, kritisch te denken en samen te werken met anderen.

8 De negen leergebieden zijn: Digitale geletterdheid, Engels/moderne vreemde talen, Nederlands, Rekenen/wiskunde, Burgerschap, Bewegen & Sport, Kunst & Cultuur, Mens & Natuur en Mens & Maatschappij. De adviezen zijn gericht op het funderend onderwijs: primair en speciaal onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Natuurlijk gaat het bij kunstonderwijs ook om kennis van en vaardigheid in verschillende (kunst)vakken, zoals beeldende vorming, muziek, dans, theater en cultureel erfgoed. Maar meer dan voorheen leggen we de nadruk op brede creativiteitsontwikkeling en het gebruik van nieuwe media en digitale technologie bij het maken en meemaken van kunst.

De invoering van het nieuwe curriculum op scholen zal nog 4 à 5 jaar duren. Daarom is de Kunstenplanperiode 2021-2024 een overgangperiode. Het gemeentebestuur wil deze periode gebruiken om samen met de schoolbesturen alvast vooruit te lopen op de herziening van het curriculum.

Waar staan we nu?

Omdat niet ieder kind kunst en cultuur van huis uit mee krijgt, bieden we de basis via het onderwijs aan. Doel is dat alle kinderen ten minste 2 uur per week bezig zijn met kunst en cultuur op school. De gemeente ondersteunt dit via het Basispakket door scholen 'gratis' een vakdocent muziek en coaching voor muziek aan te bieden voor één van de twee uren. Voorwaarde is wel dat de scholen zelf voor de invulling van het andere uur zorgen. Daarnaast krijgen scholen gratis vervoer naar culturele instellingen (8 ritten per schoolperiode van de leerling) en cultuurvouchers (€ 22 per leerling) voor bezoek aan culturele instellingen en andere culturele activiteiten. Deze voorzieningen worden uit de cultuurbegroting gefinancierd. In 2015 is de regeling vakleerkracht cultuur⁹ toegevoegd, gefinancierd vanuit Onderwijs. Deze vakleerkracht wordt door veel scholen voor het tweede uur (vooral beeldend onderwijs) ingezet. De meeste voorzieningen zijn onderdeel van het convenant dat vrijwel alle schoolbesturen in 2013 met de gemeente hebben getekend om gezamenlijk te werken aan cultuureducatie en talentontwikkeling (zie kader Convenant Basispakket Kunst- en Cultuureducatie).

Convenant Basispakket Kunst- en Cultuureducatie gemeente en schoolbesturen van Amsterdam 2013-2023

Schoolbesturen en de gemeente Amsterdam hebben afgesproken dat ze gezamenlijk invulling geven aan hun maatschappelijke en educatieve opgaven door samen te investeren in cultuureducatie en talentontwikkeling. Het doel van talentontwikkeling op het gebied van kunst en cultuur is het stimuleren en faciliteren van een culturele loopbaan - zowel passief als actief - voor alle Amsterdamse kinderen en jongeren. Alle kinderen die gemotiveerd en/of getalenteerd zijn, moeten de mogelijkheid krijgen zich verder te ontwikkelen, bekwamen of zelfs te excelleren. Daarom moeten ze al in het basisonderwijs kennis kunnen maken met de verschillende onderdelen van cultuureducatie.

⁹ Regeling Vakleerkracht Cultuur binnen de Verordening Lokaal Onderwijsbeleid Amsterdam (VLOA): € 12 per leerling op basis van matching door het schoolbestuur met eenzelfde bedrag.

Tot nu toe is het Basispakket een succes.¹⁰ Het doel is gehaald: ruim 80 procent van de scholen biedt twee doorgaande leerlijnen in twee verschillende kunstdisciplines aan. Van de andere voorzieningen, de vakleerkracht cultuur, de cultuurovouchers en het gratis bus- en bootvervoer maakt ruim 90 procent van de scholen gebruik. Tegelijk vinden zowel DSP¹ als de Amsterdamse Kunstraad¹¹ dat het Basispakket zou moeten worden verbreed naar meer disciplines naast muziek (of multi-/interdisciplinair aanbod), zodat scholen meer regie en keuzevrijheid hebben.

Verbreding en verbinding met naschoolse talentontwikkeling

Het gemeentebestuur vindt ook dat het aanbod van cultuureducatie verbreed moet worden, maar vindt dat een extra gratis kunstvakdocent via het Basispakket hiervoor nu niet het juiste instrument is. In de nabije toekomst zal de basis van het cultuuronderwijs in het onderwijs liggen en zal het ministerie van OCW scholen in staat moeten stellen dit leergebied te onderwijzen. Wel zijn gemeenten hoofdvantwoordelijk voor de verbinding met naschoolse activiteiten en de buitenschoolse cultuureducatie. In de gezamenlijke missie van de gemeente en schoolbesturen komt er daarom meer aandacht voor de verbinding met naschoolse talentontwikkeling

Cultuurcoach: kunstdocent onder schooltijd en verbinder met de vrije tijd

Het gemeentebestuur wil op een andere, nieuwe manier werken aan de verbreding van het aanbod van cultuureducatie onder schooltijd en de verbinding met het aanbod in de vrije tijd. Er moet iemand zijn die de verbinding legt tussen huis, school en buurt en die laat zien welke kunst in de nabijheid is en welke iets verder - en hoe je daar kunt komen. Voor die functie wil het gemeentebestuur de cultuurcoach inzetten.

Als we willen dat alle kinderen van Amsterdam in aanraking komen met kunst en cultuur en hun talenten kunnen ontwikkelen, dan moeten we hen daar een handje bij helpen. De cultuurcoach vormt de schakel tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie, met betrokkenheid van de ouders, en is de spil in de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen.

De cultuurcoach werkt vanuit een culturele instelling in of samen met scholen. De cultuurcoach kan worden ingezet als:

1. kunstvakdocent op school met de extra opdracht leerlingen te begeleiden naar aanbod in de vrije tijd om zich verder te kunnen ontwikkelen;
2. kunstvakdocent in de vrije tijd met de extra opdracht om relaties te leggen met scholen en de wijk zodat meer kinderen hun talenten kunnen ontdekken.

10 Vgl. Cultuureducatie Amsterdam – Tussenevaluatie Basispakket Kunst en Cultuureducatie, DSP, februari 2018.

11 AKr, Verkenning 2019, Minder van hetzelfde, 2018.

De cultuurcoach zorgt voor een duurzame een-op-een-relatie tussen instelling en school. Zo'n relatie heeft veel meer impact op zowel de school als de kinderen. Ook met het oog op de curriculumherziening is dit een goede investering. De cultuurcoach als kunstdocent zorgt voor verdieping binnen het leergebied Kunst & Cultuur. Bovendien ontlast een structurele inzet van kunstdocenten de scholen en levert deze inzet een bijdrage aan de oplossing van het lerarentekort.

Door de cultuurcoaches vooral in te zetten voor andere vakken dan muziek, verbreden we het kunst- en culturaanbod onder schooltijd. Daarnaast geven we prioriteit aan samenwerkingen tussen culturele instellingen en scholen met veel leerlingen met een (risico op) onderwijsachterstand.

Met behulp van de cultuurcoach kunnen veel meer kinderen en jongeren zich in de vrije tijd verder creatief en artistiek ontwikkelen. Niet alle kinderen vinden de weg naar culturele activiteiten zonder hulp. Vooral voor kinderen en jongeren uit gezinnen met een minimum inkomen (tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum) is de drempel vaak te hoog. De cultuurcoach kan die drempel verlagen.

Sinds 2008 bestaat al een regeling Impuls brede scholen, sport en cultuur waar gemeenten aan kunnen deelnemen. Het doel van deze regeling is om kinderen en jongeren te stimuleren om - zowel binnen als buiten schooltijd - actief te sporten of kunst te beoefenen. Sinds 1 januari 2019 kan dit met circa 60 fte¹² worden uitgebreid. Het gemeentebestuur heeft besloten de helft hiervan als cultuurcoach in te zetten.

In gesprekken met scholen en culturele instellingen ter voorbereiding van het nieuwe Kunstenplan is het idee voor de cultuurcoach enthousiast ontvangen.¹³

Natuurlijk vinden nu ook al veel buitenschoolse culturele activiteiten plaats en ook daarbij kan de cultuurcoach een rol spelen. De afgelopen jaren hebben we met succes de Stimuleringsregeling buitenschoolse cultuureducatie uitgevoerd (2015-2019) met buitenschools culturaanbod op of rond school, vooral in Zuidoost, Nieuw-West en Noord. Leerlingen werden - in samenspraak met ouders - vanuit de kunstlessen onder schooltijd doorgeleid naar buitenschools aanbod. Voor kinderen van ouders met een krappe beurs compenseerden we de kosten via het Jongerencultuurfonds Amsterdam (JCFA). Het bereik van het JCFA groeide flink door, van 700 naar 3000 kinderen. Dit betekent veel extra werk voor de cultuureducatie-instellingen, die hebben aangegeven hier niet voldoende menskracht voor in huis te hebben. Ook hier biedt de cultuurcoach uitkomst. Het gemeentebestuur wil tussen 2021 en 2024 het aantal kinderen dat bereikt wordt via het JCFA verdubbelen naar 6000. Dit is ongeveer eenderde van

12 Vgl. Brede Regeling Combinatiefuncties 2019. Financiering: per fte van €50.000, 40% financiering door het Rijk en 60% gemeentelijke financiering. In Amsterdam is momenteel ruim 125 fte voor sport en 2 fte voor cultuur (bij muziekscholen) beschikbaar.

13 Zie Verslag gesprekken met de sector op www.amsterdam.nl/kunstenplan.

de kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen. Kunst en Cultuur, Onderwijs, Werk, Participatie en Inkomen gaan deze ambitie samen waarmaken.

Begeleiding en opleiding van de cultuurcoaches komt in handen van Mocca, expertisecentrum voor cultuureducatie.

Wat gaat we doen voor cultuureducatie?

Lopende afspraken met schoolbesturen blijven van kracht

We handhaven de huidige voorzieningen voor cultuureducatie (de vakdocent muziek, de vakleerkracht cultuur, de cultuurvouchers en het gratis bus- en bootvervoer) ook in de Kunstenplanperiode 2021-2024.¹⁴ Wel maken we een uitzondering voor de specifieke coaching voor muziek. Deze gratis coaching heeft voor scholen grote meerwaarde gehad, maar nu op veel scholen weer muzieklessen worden gegeven, loopt de vraag naar coaching terug of wordt anders ingevuld.¹⁵

Samen met schoolbesturen onderzoeken we de aankomende periode hoe zij zich het beste kunnen voorbereiden op het leergebied Kunst & Cultuur in het nieuwe curriculum. Binnen het Breed Bestuurlijk Overleg van Schoolbesturen (BBO) wordt hiervoor een werkgroep cultuureducatie gevormd.

Cluster Cultuureducatie blijft belangrijk

In het Cluster Cultuureducatie zijn instellingen opgenomen die met name dienstverlenende activiteiten uitvoeren voor scholen. Het gaat om onder meer de Muziekschool Amsterdam, Aslan Muziekcentrum en het Leerorkest.¹⁶ Zij vragen aan bij de gemeente. Zij blijven de voor scholen gratis vakdocent muziek aanbieden (13 uur per jaar). Wij vragen van deze instellingen om de leerlijn muziek onder schooltijd meer te verbinden met andere kunstdisciplines of leergebieden en met bezoeken aan kunstinstellingen. Deze bezoeken zijn een onmisbaar onderdeel van de culturele beleving van kinderen. De aanvragen van deze instellingen worden beoordeeld door de commissie cultuureducatie van het AFK.

Mocca is de organisatie die verbindingen legt tussen de verschillende sectoren (musea, film, muziek, theater, dans en het maakonderwijs) en

-
- 14 De meerkosten van deze voorzieningen voor de leerlingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs worden vergoed. Hiermee worden de aanbevelingen uit het onderzoek Meerkosten cultuureducatie speciaal onderwijs Amsterdam, DSP n.a.v. de motie 902.18 La Rose / Karaman, uitgevoerd.
 - 15 Het voorstel is om deze voorziening te beëindigen in het kader van de herziening van de VLOA met ingang van 2021.
 - 16 De subsidierelatie met de Muziekschool Amsterdam Noord en het Koninklijk Concertgebouw voor de coaching wordt met ingang van 2021 beëindigd.

hun aanbod afstemt met scholen. Mocca zal voor scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs en langdurig en chronisch zieke programma's op maat samenstellen.¹⁷

Het gemeentebestuur denkt dat Mocca zich verder kan ontwikkelen tot een expertisecentrum voor cultuureducatie én cultuurparticipatie voor de jeugd dat een breed netwerk van kunstprofessionals ondersteunt. Mocca zorgt namens de gemeente ook voor het Rijksprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit. De concrete invulling van dit programma voor de periode 2021-2024 is nog niet bekend, maar de speerpunten sluiten goed aan bij de Hoofdlijnen: kansengelijkheid, integraal onderwijs, aansluiting tussen primair en voortgezet onderwijs en verbinding met de buitenschoolse educatie. Mocca en de culturele instellingen werken dit programma voor Amsterdam in 2020 uit. De uitwerking maakt deel uit van het Kunstenplan 2021-2024.

Voucherbeheer, ondergebracht bij Cultuur + Ondernemen, beheert voor de gemeente de digitale tegoeden van € 22 per leerling voor alle leerlingen in het primair onderwijs, het speciaal (voortgezet) onderwijs en de onderbouw van het vmbo en praktijkonderwijs. Met ingang van 2020 ontvangen leerlingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs het drievoudige budget (€ 66 per leerling).¹⁸

Mocca en Voucherbeheer voeren beide dienstverlenende activiteiten uit voor het onderwijs en de culturele sector en worden door de gemeente beoordeeld.

Alle andere instellingen voor cultuureducatie vragen zowel voor de binnenschoolse als voor de buitenschoolse cultuureducatie subsidie aan bij het AFK en worden door de commissie cultuureducatie van het AFK beoordeeld.

17 Zie Verkenning voor Amsterdam van Dirk Monsma, Cultureel perspectief voor jeugd met een chronische aandoening, 2019. Zie www.amsterdam.nl/kunstenplan en www.lkca.nl/informatiebank/veldverkenning-cultuurparticipatie-chronisch-zieke-kinderen-en-jongeren.

18 Zie uitvoering motie 902.18 La Rose / Karaman.

Uitvoering Regeling cultuurcoach bij het AFK

De meeste instellingen die cultuureducatie als kerntaak hebben, richten zich zowel op binnenschoolse als buitenschoolse cultuureducatie en ontvangen subsidie in het kader van het Kunstenplan van het AFK. Het gemeentebestuur laat de nieuwe Regeling cultuurcoach daarom met ingang van 2021 uitvoeren door het AFK. Alleen instellingen die zijn opgenomen in het Kunstenplan 2021-2024 en de instellingen die voor de gemeente (centrale stad en stadsdelen) het Basispakket in de stad uitvoeren,¹⁹ kunnen hiervoor bij het AFK een aanvraag indienen.

Instellingen die een aanvraag willen indienen voor een cultuurcoach die primair onder schooltijd werkt, moeten voldoen aan de definitie die de Kunstraad heeft geformuleerd: instellingen die als kerntaak cultuureducatie hebben en een visie op talentontwikkeling (kennismaken, ontwikkelen en bekwamen).²⁰ Uit de subsidieaanvraag moet blijken dat de instelling een structurele meerjarige relatie heeft met een of meer scholen. Samenwerkingen met scholen met veel leerlingen met een (risico op) onderwijsachterstand krijgen voorrang. In de aanvraag moet ook een relatie gelegd worden met aanbieders van activiteiten op locatie (podia, musea).

Voor aanvragen die zich primair richten op een cultuurcoach voor de (verbinding met de) naschoolse en buitenschoolse cultuureducatie, kan de groep instellingen breder zijn. Dit zijn bijvoorbeeld AFK-instellingen die aanvragen binnen een kunstdiscipline en een belangrijke taak hebben op het gebied van naschoolse talentontwikkeling. Dit wordt verder uitgewerkt in het pilotjaar 2020. Ook in deze aanvragen moet een relatie gelegd worden met bezoeken op locatie (podia, musea).

De Regeling cultuurcoach zal ook openstaan voor cultuureducatie-instellingen die programma's voor het voortgezet onderwijs aanbieden. Daarbij is cultuureducatie in de onderbouw van het vmbo en praktijkonderwijs het belangrijkste.

Uitvoering pilot cultuurcoach in 2020

In 2020 voert Mocca samen met de gemeente en het AFK een pilot uit om de regeling voor te bereiden en te kijken aan welke voorwaarden scholen en culturele instellingen moeten voldoen.

19 De bestaande formatie voor de cultuurcoaches bij de muziekinstellingen in het Cluster Cultuureducatie vervalt (2 fte). De muziekinstellingen die het Basispakket uitvoeren (Muziekschool Amsterdam, Muziekschool Amsterdam Noord, Leerorkest / Muziekcentrum Zuidoost, Muziekcentrum Aslan) kunnen voor 2021-2024 wel een aanvraag voor een cultuurcoach indienen bij het AFK.

20 Amsterdamse Kunstraad, Minder van hetzelfde, 2018.

Cultuurparticipatie

Kunst maken en kunst meemaken: dat willen we natuurlijk niet alleen voor kinderen. Ook volwassenen moeten overal in de stad de kracht van kunst ervaren. Hen willen we stimuleren om actief kunst te beoefenen en vaker een musea, theater of filmhuis te bezoeken. Onder de volwassenen in Amsterdam zijn veel mensen die nauwelijks met kunst en cultuur in aanraking komen. Ze hebben te weinig geld, kennen de weg niet, denken dat kunst iets is voor anderen - niet voor hen. Het gemeentebestuur wil een inclusief cultuurbeleid. We willen alle Amsterdammers laten merken dat kunst en cultuur er is voor iedereen. Dat je tot op hoge leeftijd nieuwe talenten kunt ontdekken en ontplooiën. Dat ook mensen met een (fysieke) beperking en kwetsbare groepen in de samenleving van kunst kunnen genieten en actief deel kunnen nemen.

Amateurkunst

De kennismaking met kunst en cultuur vindt altijd dichtbij plaats - voor de meeste mensen dus in de eigen wijk. Daar kunnen mensen kennis maken met kunst, zoals in de bibliotheek, een lokale galerie of een muziekschool. Maar ze kunnen er ook zelf aan meedoen. Bij kunst en cultuur in de wijk hoort ook actieve cultuurparticipatie: actief meedoen en zelf kunst maken vanuit liefde of engagement. Amateurkunst is niet alleen een geweldige manier van zelfexpressie, het versterkt ook de sociale cohesie en de betrokkenheid bij de eigen wijk. Het levert een wezenlijke bijdrage aan de toegankelijkheid van kunst en cultuur en aan een inclusieve cultuursector waarin iedereen zich thuis voelt. Het stimuleren van amateurkunst is één van de manieren waarop het gemeentebestuur er voor kan zorgen dat alle Amsterdammers kennis kunnen maken met kunst en cultuur en actief deel kunnen nemen om hun creatieve vermogens te ontwikkelen. Het AFK ondersteunt het beoefenen van kunst in de vrije tijd via subsidies voor amateurprojecten en -gezelschappen.

Op dit moment is het zo dat veel amateurgezelschappen kampen met teruglopende ledenaantallen en gebrek aan betaalbare ruimtes om te oefenen en te presenteren. Soms is de vraag of die gezelschappen de blik wel voldoende richten op andere, nieuwe groepen. In de aanloop naar het nieuwe Kunstenplan onderzoekt het AFK hoe de veranderende samenleving zich weerspiegelt in ontwikkelingen in de amateurkunst. Daarbij is er aandacht voor veranderende vorm, functie, inhoud en achtergrond van de beoefenaars. Het resultaat presenteert het AFK aan de gemeente bij de projectsubsidiereregelingen in oktober 2020.

Rijksprogramma Cultuurparticipatie 2021-2024

Ook vanuit de rijksoverheid wordt de toegankelijkheid van kunst en cultuur gestimuleerd. Het letterlijk en figuurlijk slechten van drempels is de inzet van het nieuwe Rijksprogramma Cultuurparticipatie 2021-2024, dat de ministeries van VWS en OCW samen met partners²¹ voorbereiden. Met

21 Fonds Cultuurparticipatie, Landelijke Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst, Vereniging Nederlandse Gemeente en het Interprovinciaal Overleg, gemeenten en provincies, CP, LKCA, VNG en IPO.

dit programma, uitgevoerd door het Fonds Cultuurparticipatie, wil de minister activiteiten op het gebied van cultuurparticipatie ondersteunen die gericht zijn op het verlagen van drempels, de verbinding met het sociale domein en het vergroten van de toegankelijkheid. De afgelopen jaren zijn hiermee positieve ervaringen opgedaan. Bijvoorbeeld bij ouderen, binnen het landelijke programma Age friendly cultural city, waaraan Amsterdam heeft deelgenomen met het samenwerkingsproject van Foam en de OBA, Amsterdam vertelt. Initiatieven als Welzijn op recept hebben de relatie tussen Kunst en Cultuur en Zorg versterkt en er is speciale aandacht voor projecten die de actieve kunstbeoefening van mensen met een (fysieke) beperking ondersteunen. Het gemeentebestuur is verheugd over de kansen die dit programma biedt. Kunst en Cultuur gaat in gesprek met culturele instellingen die zich hiervoor willen inzetten.

Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA)

Eén van de culturele instellingen die een grote bijdrage levert aan het stimuleren van cultuurparticipatie van alle leeftijden is de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Met jaarlijks ruim 3,5 miljoen bezoekers in 26 vestigingen is het de meest laagdrempelige culturele voorziening in de stad. Je kunt er allang niet meer alleen boeken en muziek lenen. Samen met partners organiseert de OBA ieder jaar bijna 7000 activiteiten, van literaire lezingen en exposities tot tabletworkshops voor ouderen en huiswerkbegeleiding voor jongeren. Ze richt zich daarbij met nadruk op activiteiten voor speciale groepen: kinderen, jongeren, ouderen en kwetsbare Amsterdammers. De OBA wil hét stedelijk platform zijn dat alle Amsterdammers inspireert om te blijven leren. Juist omdat de OBA zo'n uitgebreid netwerk van vestigingen heeft kan ze inspelen op de behoeftes van inwoners in de verschillende wijken van de stad. De OBA stimuleert reflectie op, ontmoeting met, betrokkenheid bij de stad en de buurt en kennismaking met kunst en cultuur. Daarmee levert de OBA een belangrijke bijdrage aan de doelstellingen van het gemeentebestuur om te komen tot een inclusieve, betrokken stad, waar iedereen gelijke kansen heeft en volledig deel kan nemen aan het maatschappelijke leven.

Als het gaat om de inzet voor kunst en cultuur voor kinderen en jongeren richt de OBA zich vooral op taalontwikkeling en leesbevordering. Daarnaast is er het programma Maakplaatsen, waar creatieve en technische vaardigheden worden gecombineerd en kinderen en jongeren ontwerpend leren. Voor volwassenen brengt de OBA programma's op het gebied van co-creatie en participatie. De programma's verschillen per wijk en worden in samenwerking met vele partners gemaakt. Voor oudere Amsterdammers kent de OBA een boekendienst aan huis, een OBA Maatje en tentoonstellingen, presentaties en lezingen speciaal gericht op ouderen.

De OBA heeft ook een duidelijk sociale functie. Met het programma Leef en Leer bijvoorbeeld helpt de OBA Amsterdammers die minder zelfredzaam zijn met leren lezen, schrijven, rekenen of de computer gebruiken. Ze ondersteunt de Amsterdammer die moeite heeft met de omgang met (digitale) informatie en wil dat iedereen profiteert van de (digitale) vooruitgang. Ook organiseert de OBA activiteiten gericht op het verbeteren van omgang met taal, digitale vaardigheden en het bevorderen van de zelfredzaamheid van de Amsterdammer.

Amsterdam in de wereld

Dans mij

Ik ben een nachtbraker,
ik sluier de nacht in de
zeven namen van de wind,
door de verhalen van
hun weggeblazen dochters.

Je zult luisteren naar de diva in mij,
meer ontdekken over jezelf.

Amsterdam biedt een podium voor een groot en divers internationaal aanbod, binnen alle kunstdisciplines. Dat maakt het culturele aanbod in onze stad interessant en verruimt onze blik op de wereld. De wereld komt naar Amsterdam en Amsterdam gaat de wereld in. Vele Amsterdamse kunstenaars, creatieven en grote en kleine culturele instellingen zijn aanwezig op het wereldtoneel. In 2017 vonden meer dan 6000 Amsterdamse culturele activiteiten plaats op de meest uiteenlopende plaatsen in de wereld²², op alle continenten. Samen dragen ze de waarden van onze stad en onze kracht op het gebied van vernieuwing en experiment op vele plekken in de wereld uit.

Wat gaan we doen?

Internationaal kunstenaarsklimaat

Het gemeentebestuur wil in de komende periode het internationale kunstenaarsklimaat in de stad versterken. Een stad als Amsterdam moet met een open blik naar de wereld kijken en aantrekkelijk zijn voor kunstenaars uit alle windstreken. Dat gebeurt ook - nog steeds zijn we een magneet voor kunstenaars uit de hele wereld. Maar er zijn wel knelpunten. En dus gaan we onderzoeken welke concrete maatregelen nodig zijn om onze internationale

22 Zoals blijkt uit de analyse Buitengaats kunst en cultuur MRA 2017, gemaakt door DutchCulture, Centre for International Cooperation (<https://dutchculture.nl>).

aantrekkingskracht niet te verliezen.

- Een breed samengestelde werkgroep gaat op korte termijn in kaart brengen welke maatregelen we zouden kunnen nemen om het internationale kunstenaarsklimaat in Nederland te verbeteren. Dit moet leiden tot een Actieplan Kunstenaarsklimaat waarin zowel lokale als landelijke maatregelen worden opgenomen. Ook worden het AFK, de CAWA²³, DutchCulture, een vertegenwoordiging van de rijkscultuurfondsen en een vertegenwoordiging van de Amsterdamse kunstvakopleidingen en residencies betrokken.
- Een specifiek probleem dat we snel willen bekijken is de hoge prijs van overnachtingen in de stad. Er zijn wel goedkopere overnachtingsmogelijkheden, maar die zijn niet algemeen bekend. De directie Kunst en Cultuur voert samen met anderen (zoals Team Innovatie, Economische Zaken, amsterdam&partners²⁴ en het ACI) een verkenning uit naar (digitale) mogelijkheden om de kunst- en cultuursector eenvoudig en snel inzicht te bieden in het aanbod van betaalbare short-stay accommodaties en hotels in Amsterdam en de regio.

Kunst- en cultuurmissies

Tegelijk wil de gemeente de culturele betrekkingen met andere landen verder verbeteren. In de komende periode richten we ons op de culturele betrekkingen met vergelijkbare (hoofd)steden in Europa en de wereld, en met steden en regio's in landen waar grote groepen Amsterdammers hun oorsprong vinden. We bouwen hierbij voort op de ervaringen en werkwijze bij eerdere kunst- en cultuurmissies van de gemeente Amsterdam.²⁵

Wat gaan we doen?

- We organiseren brede kunst- en cultuurmissies naar steden waarmee culturele verbindingen bestaan en die te maken hebben met vergelijkbare grootstedelijke vraagstukken in relatie tot kunst en cultuur. Daarvoor bouwen we voort op de ervaringen met de samenwerking met Parijs in Paris-Amsterdam Rendez-Vous 2019;²⁶
- We laten het thema kunst en cultuur aansluiten bij de bredere internationale (reis)agenda van het college;
- Met bezoekende delegaties van partnersteden delen we kennis over cultuurbeleid en bevorderen we internationale culturele samenwerking;
- En tenslotte brengen we culturele werkbezoeken aan steden en regio's in landen waar grote groepen Amsterdammers hun oorsprong vinden (mede verbonden aan de migratiegeschiedenis van Amsterdam en de banden binnen het (voormalig) koninkrijk). Zo kunnen we samen met de sector nieuwe culturele netwerken en samenwerkingen ontwikkelen.

23 Commissie voor Ateliers en (Woon)Werkpanden Amsterdam.

24 Zie: www.iamsterdam.com.

25 Waaronder London en New York (2016), de Golfregio (2017), Parijs, Los Angeles en San Francisco (2018) en Parijs (2019).

26 Zie: www.iamsterdam.com/nl/uit/paris-amsterdam-rendez-vous.

Bij de organisatie en uitvoering van deze missies en ontvangsten werken we zoveel mogelijk samen met landelijke partners zoals het ministerie van OCW, het ministerie van Buitenlandse Zaken, de rijkscultuurfondsen en DutchCulture, en partners in Amsterdam zoals het AFK en amsterdam&partners.

Leren van en samenwerken met andere steden

De gemeente Amsterdam is sinds 2013 lid van het World Cities Culture Forum (WCCF), een netwerk van culturele wereldsteden gericht op samenwerking, uitwisseling van kennis en expertise en onderzoek.²⁷ In de periode 2021-2024 wil het gemeentebestuur de contacten, kennis en expertise binnen het WCCF breder inzetten in het internationaal cultuurbeleid. Dat gebeurt onder meer bij:

- de verkenning naar en totstandkoming van kunst- en cultuurmissies en culturele werkbezoeken;
- internationale kennisuitwisseling op het gebied van cultuur- en erfgoedbeleid;
- het mondiaal agenderen van het belang van kunst en cultuur binnen het beleid van grote steden, met speciale aandacht voor thema's als diversiteit, ruimtelijke ontwikkeling, innovatie en dataverwerking.

Europa

Binnen het internationaal cultuurbeleid speelt Europa een belangrijke rol. De aandacht gaat vooral uit naar Europese (hoofd)steden als Parijs, Berlijn, Londen, Barcelona en Stockholm, die een vergelijkbare bevolkingsamenstelling hebben en voor vergelijkbare economische uitdagingen en ruimtelijke opgaven staan. Het zijn ook steden waar de Amsterdamse kunst- en cultuursector veel culturele verbindingen mee heeft.²⁸ In de komende Kunstenplanperiode versterken en verbreden we de verbindingen met Europa op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed. Hierbij bevorderen we de aansluiting van de Amsterdamse cultuursector op Creative Europe, het subsidieprogramma voor cultuur en media van de Europese Unie.²⁹ De Amsterdamse cultuursector krijgt meer en betere informatie over de diverse subsidiemogelijkheden binnen het programma.³⁰ Ook bieden we (financiële) ruimte voor instellingen binnen het Kunstenplan 2021-2024 om deelname aan het Europese subsidieprogramma te verkennen.

²⁷ Zie: www.worldcitiescultureforum.com.

²⁸ Zoals blijkt uit de analyse Buitengaats kunst en cultuur MRA 2017, vinden vele internationale activiteiten van de Amsterdamse kunst- en cultuursector vinden plaats in Europa. Zie bijlage.

²⁹ Zie: https://eacea.ec.europa.eu/creative-europe_en.

³⁰ In samenwerking met de Creative Europe Desk NL | DutchCulture, het service- en informatiepunt voor het Creative Europe programma in Nederland. Meer info: www.creativeeuropedesk.nl/nl.

Stedennetwerk ACCESS

Amsterdam wil een leidende rol spelen binnen Europa op het gebied van stedelijk cultuurbeleid, met speciale aandacht voor inclusie en participatie. In maart 2020 start ACCESS, een stedennetwerk onder voorzitterschap van Amsterdam en mede mogelijk gemaakt door de Europese Unie.³¹ In ACCESS werkt Amsterdam samen met Londen, Dublin, Lissabon, Tallinn, Riga, Vilnius en Sofia. De deelnemende steden werken samen, delen kennis en expertise en ontwikkelen een gezamenlijke agenda. Begin 2021 worden meer Europese (hoofd)steden toegevoegd aan dit netwerk. Gesprekken hierover vinden plaats met onder andere Parijs, Berlijn en Stockholm. Ook verkennen we de mogelijkheden om in het kader van ACCESS aan te sluiten te zoeken bij andere subsidieprogramma's van de Europese Unie.

³¹ ACCESS valt onder het kennisuitwisselingsprogramma URBACT, waarin Europese steden samenwerking om gemeenschappelijke stedelijke uitdagingen op te lossen. Zie: <https://urbact.eu/>.

Samenwerking met de regio en het Rijk

Metropoolregio Amsterdam

Amsterdam heeft een brede internationale blik, werkt samen met steden in de hele wereld – en ook binnen onze eigen regio, de Metropoolregio Amsterdam (MRA).³² Samen met de andere gemeenten hebben we een regioprofiel³³ opgesteld en daarin werken we samen in het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed MRA. Het doel is om zoveel mogelijk inwoners van onze regio te laten genieten van kunst, cultuur en erfgoed, en om te zorgen dat de sector zich duurzaam kan ontwikkelen. We willen meer samenwerken en de zichtbaarheid en toegankelijkheid van kunst en cultuur vergroten. Ook op het gebied van cultuureducatie, talentontwikkeling, duurzaamheid en erfgoed willen we kijken wat we voor en met elkaar kunnen doen.

In de samenwerking met de MRA ziet het gemeentebestuur concrete kansen voor Amsterdam. We kunnen het publieksbereik vergroten, plekken creëren voor experiment, cultuurbezoek spreiden, cultuureducatie bevorderen en de keten van talentontwikkeling verder brengen. De coördinatie van dit programma ligt bij Amsterdam.

In november 2019 hebben we het eerste MRA Cultuurcongres georganiseerd. Een mooie start voor nieuwe inhoudelijke culturele samenwerkingen binnen de regio, en voor kennisbevordering, kennismaking en uitwisseling. In de Proeftuin Bereikbaarheid & Promotie Cultuur Metropoolregio Amsterdam richten we ons op het bevorderen van het bezoek aan het uniek en onderscheidend cultuur(historische) aanbod in de regio (buiten Amsterdam). We doen dit samen met het ministerie van OCW. We hebben in onze regio een sterke infrastructuur van openbaar vervoer en die kunnen we beter benutten om de regionale cultuurmarketing voor de inwoners en de (internationale) bezoekers van de regio te vergroten. De nadruk ligt nu (2019 - 2020) op onder meer Zaanstad (Het HEM), Gooi en Vechtstreek (Erfgoedfestival en specifiek de cultuur-toeristische infrastructuur), Amstelveen (Cobra Museum) en Edam-Volendam (EuroArt 2020).

32 Een bestuurlijk samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, Amsterdam en 32 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. Zie: www.metropoolregioamsterdam.nl.

33 Zie: www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel/20181102-cultuur-en-erfgoed-op-de-kaart-in-metropoolregio-ams

Weesp

Met de gemeente Weesp werken we al nauw samen op het gebied van kunst en cultuur. Als Weesp en Amsterdam na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 ook op bestuurlijk niveau fuseren, krijgt Weesp een plek in het Kunstenplan.

Regio en het Rijk

De minister van OCW wil met de regioprofielen - onder andere van de MRA - de stand van zaken en ambities in kaart brengen, samenwerking bevorderen tussen regio's, andere overheden, culturele instellingen en andere partijen, en daarmee kunst en cultuur in Nederland op een hoger plan brengen. De profielen maakten daarom onderdeel uit van de adviesaanvraag aan de Raad voor Cultuur voor het cultuurbeleid 2021-2024.

Op basis van de aanvragen die worden ingediend bij het ministerie van OCW (in het kader van de landelijke Basisinfrastructuur) en de rijkscultuurfondsen, gaat de minister in gesprek met de bestuurders van de decentrale overheden over de gewenste samenstelling in de verschillende regio's. Aandachtspunten op basis van deze afstemming worden door de minister meegegeven aan de Raad voor Cultuur.

Ook ambieert de minister van OCW om verbreding en vernieuwing in alle sectoren te stimuleren via een matchingsregeling samen met de andere overheden achter de regioprofielen. Het Rijk investeert € 2 miljoen per jaar in de periode 2021-2024 om initiatieven die bijdragen aan landelijke doelen te matchen. Hierbij neemt de MRA het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed als uitgangspunt.

Amsterdam en het Rijk

Net als het Rijk schaffen we binnen het Kunstenplan 2021-2024 de eigen inkomstennorm af. We stellen een goede bedrijfsvoering en diverse financieringsmix centraal. Dit geldt ook voor de toepassing van de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie als voorwaarde om voor subsidie in aanmerking te komen (zie hoofdstuk 9).

We werken waar mogelijk samen met het Rijk en de rijkscultuurfondsen bij de uitvoering van ons internationaal cultuurbeleid (zie hoofdstuk 5).

Nationale museale voorziening slavernijverleden

In het kader van onze samenwerking met het Rijk gaat bijzondere aandacht uit naar de museale voorziening voor het slavernijverleden, waar we nu aan werken op basis van het initiatiefvoorstel van GroenLinks uit juni 2017 en het coalitieakkoord. Het trans-Atlantische slavernijverleden is een onderbelicht deel van de Nederlandse en Amsterdamse geschiedenis. Met de museale voorziening wil de gemeente het historisch bewustzijn en de kennis bij het publiek vergroten, en laten zien wat dat verleden te maken heeft met onze tijd. Uitgangspunt is een voorziening die een aanvulling vormt op en in verbinding staat met de bestaande museale en culturele voorzieningen die zich met het slavernijverleden bezighouden.

Na een openbare oproep om ideeën te verzamelen, heeft een onafhankelijke beoordelingscommissie drie plannen geselecteerd die tot één plan worden gecombineerd. Nadat de kaders door het college zijn vastgesteld, en na afstemming met het ministerie van OCW, start naar verwachting begin 2020 de verkenning naar de realisatie van de museale voorziening door IZI Solutions, Museum zonder Muren, en het NiNsee. De gemeente dekt de kosten hiervan uit de portefeuille Diversiteit. Zodra de verkenning gereed is, bekijken we welk budget nodig is en wordt een voorstel voorgelegd aan de gemeenteraad. In het coalitieakkoord zijn hier al middelen voor opgenomen. Voor de periode 2021-2024 heeft de minister van OCW een miljoen euro per jaar gereserveerd voor de realisatie van de nationale museale voorziening slavernijverleden.

Cultuurmarketing

Met het coalitieakkoord 2018-2022 heeft amsterdam&partners van de gemeente een specifieke rol gekregen als kennisbureau voor culturele promotie, congressen en spreiding van toerisme. Het bureau heeft ook uitdrukkelijk de rol om de diversiteit aan cultuur in de stad en de regio zo goed mogelijk voor het voetlicht te brengen bij de Amsterdammer, de internationale inwoner, en de nationale en internationale bezoekers van onze stad. Hierbij moet de aandacht uitgaan naar het cultureel aanbod in alle stadsdelen, en waar mogelijk ook de Metropool. Amsterdam&partners gaat zich ook specifiek richten op het verzamelen van gegevens en inzichten over cultuurparticipatie in onze stad: wie consumeert welke vormen van cultuur en hoe kunnen we een breder publiek bereiken?

Duurzaam cultureel vastgoed

Dichter

Is het leven niet altijd opzoek
naar een gevoelige snaar,
zodat we net wat dichterbij elkaar,
ik meer als jou, jij meer als mij.

Dat we roodachtig blauw
zonder een duidelijke grens,
een spiegelbeeld in relatie,
een weerkaatsing kunnen zijn.

Kunst kan niet zonder theaterzalen, musea en podia. Gebouwen die het tonen en presenteren van kunst mogelijk maken, omdat ze daarvoor geschikt gemaakt zijn of omdat ze daarvoor speciaal zijn gebouwd. Amsterdam heeft veel bijzondere cultuurpanden die bepalend zijn voor de identiteit van de stad. Architectonische iconen zijn oriëntatiepunten voor bewoners en maken de stad aantrekkelijk, ook voor bezoekers. Cultureel vastgoed speelt ook een essentiële rol bij gebiedsontwikkeling op die plekken waar we willen dat kunst en cultuur meegroeit met de stad, en bij de herstructurering van oude wijken.

De gebouwen die behoren tot het cultureel erfgoed van Amsterdam verdienen onze bescherming en verduurzaming, maar soms is het ook tijd voor renovatie, herbesteding en transformatie. En soms krijgt een heel terrein een andere spannende bestemming - zoals het Marineterrein.

Onderhoud

In de komende Kunstenplanperiode gaan we de richtlijnen voor het verplichte onderhoud van cultuurpanden en de verantwoording daarvan door de instellingen strikter hanteren. Kostensoorten als schoonmaakkosten, investeringen in de inventaris en/of afschrijvingen mogen niet meer uit het meerjarenonderhoudsplan worden betaald. Ook vragen we voortaan een gedegen beschrijving van het gepleegde onderhoud. Bij voorkeur is het meerjarenonderhoudsplan (MOP), voor het onderhoud waar de huurder op basis van het huurcontract verantwoordelijk voor is, niet ouder dan 1 jaar op het moment dat de aanvraag voor het nieuwe Kunstenplan wordt ingediend. Een overzicht van de veranderingen is te vinden in bijlage 11.

Opgave tot verdere verduurzaming

Veel van onze cultuurpanden zijn al eeuwen oud en daarom is duurzaamheid een ingewikkeld thema. Het is een hele opgave om deze panden energiezuinig te maken - maar in de laatste jaren zijn er al flinke stappen gezet. In het kader van het project 'Duurzame Cultuurpanden' is tussen 2017 en 2019 voor 20 gemeentelijke cultuurgebouwen een duurzaamheidsscan uitgevoerd op basis waarvan energieadviezen zijn opgesteld. Sommige instellingen zijn inmiddels overgestapt op groene stroom, of beschikken over zonnepanelen. Daarbij is het belangrijk dat we van elkaar leren en daarom heeft de gemeente kennis- en expertisesessies georganiseerd, zodat we elkaar kunnen laten zien wat het beste werkt. De komende periode willen we die verduurzaming verder bevorderen. Iedere keer dat onderhoud van een gemeentelijk cultuurpand nodig is, onderzoeken we direct of en hoe we het pand ook energiezuiniger kunnen maken. Dan kan het gaan om zoiets simpels als het vervangen van traditionele verlichting door ledverlichting, maar ook om grotere maatregelen zoals het isoleren van daken en muren.

Een inspirerend voorbeeld is de Plantagebuurt, waar achttien culturele instellingen nauw samenwerken op het gebied van duurzaamheid, onder andere met warmte en koude opslag, gezamenlijke inkoop van energie en duurzame scheiding en hergebruik van afvalstoffen. Culturele instellingen aan het Leidseplein werken samen op het gebied van afvalverwerking en streven naar een circulaire bedrijfsvoering. De musea aan het Museumplein werken allemaal met het hoogst haalbare duurzaamheidscertificaat BREEAM-NL.³⁴ Daarnaast lopen festivals als Amsterdam Dance Event en DGTL al vele jaren voorop op het gebied van afvalscheiding en circulaire bedrijfsvoering.

Overigens heeft de gemeente inmiddels een duurzaam evenementenbeleid ingevoerd. In 2020 moeten festivals om in aanmerking te kunnen komen voor een vergunning hun duurzaamheid aantonen.

Begin 2020 start de gemeente met het opstellen van een actie- en communicatieplan gericht op de aansluiting van de culturele sector op de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Bij de uitvoering van deze acties wordt ook samengewerkt binnen de proeftuin Duurzaamheid en Cultuur van het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De proeftuin bestaat onder andere uit het uitvoeren van integrale duurzaamheidsscans bij cultuurpanden in de regio en uit een regionale samenwerking, van zowel de sector als provincies en gemeenten binnen de MRA, op het gebied van het verzamelen en uitwisselen van data, kennis en expertise.

³⁴ BREEAM-NL is een beoordelingsmethode om de duurzaamheidsprestatie van gebouwen te bepalen. De methode omvat vier verschillende keurmerken (www.breem.nl/).

Fysieke toegankelijkheid

Het spreekt vanzelf dat een gemeente die 'inclusiviteit' als belangrijk thema kiest voor haar cultuurbeleid ook vindt dat culturele instellingen voor iedereen fysiek toegankelijk moeten zijn. De directies Kunst en Cultuur en Zorg werken daarin goed samen; bovendien is er nu een subsidieregeling³⁵ voor. Kleine aanpassingen kunnen soms veel verschil maken, zo is uit onderzoek gebleken: Cliëntenbelang heeft dat onderzocht bij de panden van de instellingen in de Amsterdam Bis en de OBA. Maatwerk is hier nodig.

Maatschappelijke huur

Het college werkt aan de invoering van een aangepaste systematiek voor maatschappelijke huur. Op dit moment is hierover nog geen besluit genomen. Kunstenplaninstellingen kunnen voor hun aanvraag uitgaan van de tussen de instellingen en de gemeente geldende huurvoorwaarden. Dit betekent niet dat er in de Kunstenplanperiode 2021-2024 niets kan veranderen in de huurvoorwaarden. De verwachting is dat voordat het Kunstenplan 2021-2024 wordt vastgesteld, over de invoering van de maatschappelijke huur wordt besloten. Bij deze besluitvorming zullen de belangen van de instellingen worden meegewogen.

35 www.amsterdam.nl/subsidies/subsidies-onderwerp/subsidies-zorg/ (Subsidie Vergroten sociale en fysieke toegankelijkheid van Amsterdam).

Systematiek Amsterdam Bis en AFK

Luister

Pak mijn hand,
kom naast mij zitten.
Laten we het hebben
over overbodige woorden,
die steeds broodnodiger worden.
Laten we voorbij het gesprek gaan.

Subsidiesystematiek

Ook in de periode 2021-2024 valt een deel van de subsidiëring van kunst- en cultuurinstellingen direct onder de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur en wordt een deel van het budget ondergebracht bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK). De instellingen die een Kunstenplansubsidie ontvangen van de gemeente maken onderdeel uit van de Amsterdam Bis (Amsterdamse Basisinfrastructuur). De aanvragen voor zowel de Amsterdam Bis als de regeling vierjarige subsidies van het AFK worden beoordeeld op basis van dezelfde hoofdcriteria (zie hoofdstuk 9). Kortom: er is maar één Kunstenplan.

Amsterdam Bis

Bij de Contourenbrief Kunstenplan 2021-2024³⁶ heeft het college de Kunstraad verzocht een advies uit te brengen over de samenstelling van de nieuwe Amsterdam Bis. Het uitgangspunt was dat ook voor de periode 2021-2024 de instellingen in de Amsterdam Bis vooraf worden aangewezen door het gemeentebestuur.

In juli 2019 heeft de Kunstraad het Advies A-Bis 2021-2024 gepubliceerd. Om te komen tot dit advies heeft de Kunstraad besloten om niet de criteria toe te passen die het college in de Contourenbrief Kunstenplan 2021-2024 heeft gedefinieerd voor de Amsterdam Bis. De Kunstraad bekijkt de Amsterdam Bis als geheel en hanteert daarom geen toetredingscriteria of selectiecriteria die algemeen geldig zijn voor de instellingen afzonderlijk. Voor de Kunstraad is het uitgangspunt bij het samenstellen van de Amsterdam Bis niet een set van toetredingsvereisten, maar een omschrijving waar de totale Amsterdam Bis aan moet voldoen.

Het gemeentebestuur kan zich deels vinden in het advies van de Kunstraad en ziet belangrijke aanknopingspunten voor aanpassing van de Amsterdam Bis in de nieuwe Kunstenplanperiode. Daarbij gaat het vooral om de verbinding met de beleidsdoelstellingen gericht op diversiteit,

inclusie en innovatie, waardoor de Amsterdam Bis meer vernieuwingskracht krijgt.

Recente jurisprudentie

Belangrijker is dat recente jurisprudentie³⁷ over het bieden van mededingingsruimte bij het verlenen van subsidies het onmogelijk maakt om de Amsterdam Bis in te richten zoals de Kunstraad voorstelt. Uitgangspunt van rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is dat schaarse subsidies, waarvan hier sprake is, op een transparante wijze moeten worden verdeeld en dat belangstellenden op gelijke wijze en met dezelfde kansen aan die verdeling moeten kunnen deelnemen. Wel kan op de verplichting tot het bieden van mededingingsruimte (concurrentieruimte) een uitzondering worden gemaakt als bij voorbaat vaststaat dat er sprake is van uniciteit. Dit betekent dat het gemeentebestuur uitsluitend instellingen kan aanwijzen in de Amsterdam Bis die uniek zijn in hun functie, onvervangbaar en een vast onderdeel van het fundament van de Amsterdamse culturele infrastructuur.

Opbouw Amsterdam Bis

Het gemeentebestuur kiest voor de nieuwe Kunstenplanperiode voor een tweeledige Amsterdam Bis. Een deel bestaat uit instellingen die uniek zijn in hun functie, onvervangbaar en een vast onderdeel van het fundament van de Amsterdamse culturele infrastructuur. Daarnaast creëren we op basis van het advies van de Kunstraad in de Amsterdam Bis ruimte voor een aantal instellingen die een voortrekkersrol vervullen bij het realiseren van de beleidsdoelstellingen in de nieuwe Kunstenplanperiode en zich hierin in de afgelopen periode ruimschoots hebben bewezen. Deze ruimte creëren we via negen functies waarvoor meer instellingen een aanvraag kunnen indienen. Binnen deze functies in de Amsterdam Bis kunnen in totaal veertien instellingen geselecteerd worden.

³⁶ Contourenbrief Kunstenplan 2021-2024, 14 mei 2019.

³⁷ ECLI:NL:RVS:2018:2310 (Geobox) en ECLI:NL:RVS:2019:595 (Gymnasion Joure).

De functies zijn:

1. Theatergezelschap of theaterproductiemaatschappij dat/die vanuit een duidelijke missie gericht op de inclusieve stad nieuwe/on-vertelde verhalen van jonge en/of nieuwe makers centraal stelt, interdisciplinair werkt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt onder meer in grote zalen. In deze functie zijn 2 plekken beschikbaar.
2. Dansgezelschap met productiehuisfunctie dat hedendaags repertoire en nieuwe dansvormen centraal stelt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt onder meer op grote podia. In deze functie is 1 plek beschikbaar.
3. Dansgezelschap dat vanuit een duidelijke missie gericht op de inclusieve stad nieuwe dansvormen en jonge en/of nieuwe makers centraal stelt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt onder meer op grote podia. In deze functie is 1 plek beschikbaar.
4. Presentatie-instelling voor hedendaagse beeldende kunst die vanuit een duidelijke missie gericht op de inclusieve stad nieuw werk van jonge en/of nieuwe makers centraal stelt, interdisciplinair werkt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt. In deze functie zijn 2 plekken beschikbaar.
5. Instelling voor woordkunst en letteren die vanuit een duidelijke missie gericht op de inclusieve stad programma's ontwikkelt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt. In deze functie is 1 plek beschikbaar.
6. Multidisciplinair productiehuis voor talentontwikkeling en cultuureducatie voor kinderen en jongeren, gericht op bestaande kunstvormen en op het ontdekken van nieuwe kunstvormen door jonge makers. In deze functie is 1 plek beschikbaar.
7. Presentatie- en ontwikkelinstelling die opereert op het kruispunt van kunst, wetenschap en technologie en zich richt op de culturele impact van nieuwe technologieën. In deze functie is 1 plek beschikbaar.
8. Podium en platform voor debat en programma's over kunst, cultuur, politiek en ontwikkelingen in de stad. In deze functie is 1 plek beschikbaar.
9. Muziekgezelschap (ensemble) dat op zowel nationale als internationale podia optreedt, aandacht heeft voor verbinding met andere genres en voor talentontwikkeling. In deze functie zijn 4 plekken beschikbaar, te weten voor een blazersensemble, een strijkersensemble, een ensemble voor hedendaagse muziek en een koor.³⁸

³⁸ Conform amendement van de leden Bosman, Biemond, Boomsma en Ceder inzake de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021–2024 (Muziekensembles als functie in de A-bis). Dit amendement is aangenomen door de gemeenteraad op 18 december 2019.

Op naam in de Amsterdam Bis

In de Amsterdam Bis 2021-2024 worden op naam aangewezen:

1. Amsterdam Museum
2. Bijlmer Parktheater
3. Bimhuis
4. De Balie ³⁹
5. De Meervaart
6. De Melkweg
7. Eye Filmmuseum
8. Foam
9. Frascati
10. Holland Festival
11. IDFA
12. ITA
13. Koninklijk Concertgebouw
14. Koninklijk Concertgebouworkest
15. Muziekgebouw aan 't IJ
16. Nationale Opera & Ballet
17. Paradiso
18. Podium Mozaiek
19. Stedelijk Museum
20. Tolhuistuin (*)
21. Toneelmakerij

In bijlage 8 is een toelichting opgenomen over deze instellingen die op naam worden aangewezen in de Amsterdam Bis. Deze instellingen dienen een aanvraag in op basis van de inrichtingseisen.

Voor de instellingen die op naam worden aangewezen in de Amsterdam Bis geldt dat ze:

- artistiek-inhoudelijk zeer goed presteren;
- een belangrijke rol spelen binnen de culturele infrastructuur van Amsterdam en een cruciale schakel vormen binnen de culturele ketens;
- een groot aanzien hebben in Amsterdam, nationaal en internationaal;
- zakelijke goed presteren en de Governance Code Cultuur toepassen;
- een voorbeeldfunctie vervullen als cultureel ondernemer, onder meer op het gebied van goed werkgeverschap (Fair Practice Code);
- een substantieel publiek bereiken en zich inzetten voor het bereiken van nieuwe publieksgroepen;
- structureel verbonden zijn met andere organisaties en initiatieven binnen de kunst- en cultuursector en verantwoordelijkheid nemen voor culturele ketens;
- én zicht hebben op cultuureducatie en/of talentontwikkeling en/of cultuurparticipatie binnen de betreffende discipline en daaraan vanuit de eigen organisatie een belangrijke bijdrage leveren.

³⁹ Conform amendement van de leden Boomsma, Bosman, A.L. Bakker, Van Soest, Ceder en Taimounti inzake de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021–2024 (Voeg De Balie toe aan de A-bis als een instelling). Dit amendement is aangenomen door de gemeenteraad op 18 december 2019.

(*) Tolhuistuin

De Tolhuistuin heeft een bijzondere positie in de Amsterdam Bis. De Tolhuistuin is een unieke instelling als cultuurhuis in Noord en bevindt zich in een overgangsfase naar een nieuwe opzet. De Tolhuistuin krijgt voor de nieuwe Kunstenplanperiode de opdracht om actief de wijken van Noord te betrekken en samenwerkingen aan te gaan met andere instellingen in Noord.

Aanvragen voor Amsterdam Bis (functies) én AFK

Instellingen die inschrijven op een van bovengenoemde functies en daartoe een aanvraag indienen bij de gemeente, moeten ook een aanvraag indienen bij het AFK. Het fonds neemt deze aanvragen mee in de beoordeling. Eind juni 2020 zal het college van B en W - op advies van de Kunstraad - besluiten over de samenstelling van de Amsterdam Bis, inclusief de instellingen die binnen een functie worden aangewezen. Dan wordt ook duidelijk welke aanvragen voor een functie in de Amsterdam Bis niet zijn gehonoreerd. Deze aanvragen worden, mits ingediend bij het AFK, formeel beoordeeld door het fonds. Op 3 augustus 2020 publiceert het AFK de besluiten over de aanvragen voor de regeling vierjarige subsidies.

Advies kunstraad

De Kunstraad beoordeelt de aanvragen van de instellingen die inschrijven op een van de functies en de aanvragen van de instellingen die op naam zijn aangewezen voor een positie in de Amsterdam Bis. De Kunstraad brengt uiterlijk 15 juni 2020 advies uit aan het gemeentebestuur over de instellingen die een plek krijgen in de Amsterdam Bis op basis van de functies, over de instellingen die op naam zijn aangewezen in de Amsterdam Bis en over de hoogte van de subsidiebedragen.

Met name met het oog op structurele samenwerkingsverbanden tussen Amsterdam Bis-instellingen en instellingen die een vierjarige subsidie ontvangen van het AFK, vindt afstemming plaats tussen de Kunstraad en het AFK. Ook stemmen de Kunstraad en het AFK af over de invulling van de functies in de Amsterdam Bis (zie ook hoofdstuk 9).

Verantwoordelijkheden en verplichtingen

De instellingen in de Amsterdam Bis vormen het fundament van de (gesubsidieerde) culturele infrastructuur van Amsterdam. Een positie in de Amsterdam Bis betekent meer verantwoordelijkheid en verplichtingen. Van de instellingen die op naam zijn aangewezen in de Amsterdam Bis verwachten we dat zij:

- actief verantwoordelijkheid nemen voor de culturele infrastructuur door bijvoorbeeld toe te zien op (delen van) culturele ketens;
- aantoonbaar structurele samenwerkingsverbanden aangaan met andere kunst- en cultuurinstellingen. Van de podia verwachten we dat zij onderling meer samenwerken en zich optimaal inzetten om met een

- zo divers en gevarieerd mogelijke reeks van producerende instellingen (bespelers) samen te werken;
- actief zijn op het gebied van cultuureducatie en/of talentontwikkeling en/of cultuurparticipatie. In samenhang met het rijksbeleid vragen we een substantiële bijdrage aan cultuureducatie en/of talentontwikkeling, al naar gelang de aard en activiteiten van de instelling;
 - zich aantoonbaar inzetten voor het bereiken van nieuwe publieksgroepen (met name jong en divers).
- De instellingen in de functies in de Amsterdam Bis moeten zoveel mogelijk voldoen aan deze verplichtingen.

Kunstenplanregelingen Amsterdams Fonds voor de Kunst

Het AFK zal in het kader van het Kunstenplan 2021-2024 twee regelingen uitvoeren, te weten de regeling vierjarige subsidies (zie bijlage 4) en de regeling Innovatie & Ontwikkeling (zie contouren van deze regeling in bijlage 5).

De regeling vierjarige subsidies van het AFK voor de periode 2021-2024 is vergelijkbaar met de regeling voor de huidige periode. De nieuwe regeling is compacter, op onderdelen duidelijker geformuleerd en aangepast aan de beleidsdoelstellingen van de Kunstenplanperiode 2021-2024.

De regeling Innovatie & Ontwikkeling vervangt twee afzonderlijke regelingen die in het Kunstenplan 2017-2020 voor dit doel zijn ingesteld door het AFK: de regeling tweejarige subsidies en de regeling projectsubsidies Innovatie. Het AFK heeft deze samenvoeging voorgesteld op basis van uitvoerige evaluaties van de twee bovengenoemde regelingen. De samenvoeging leidt tot:

- vereenvoudiging van het aanvraagproces;
- een grotere flexibiliteit bij het indienen;
- een uitbreiding van de ondersteuningsmogelijkheden.

De regeling Innovatie & Ontwikkeling heeft als doel om innovatie of duurzame ontwikkeling van een organisatie binnen de Amsterdamse culturele sector financieel te ondersteunen zodat instellingen op langere termijn hun positie in de samenleving, hun eigen discipline, hun eigen organisatie en/of in de kunst- en cultuursector in brede zin kunnen verstevigen of bestendigen.

De nieuwe samengevoegde regeling kent, overeenkomstig de doelgroepen van de huidige afzonderlijke regelingen, twee doelgroepen:

- In Amsterdam gevestigde culturele organisaties die twee tot zes jaar bestaan op het moment van aanvragen.
- Vierjarig door het AFK gesubsidieerde organisaties (in het kader van het Kunstenplan 2021-2024).

De regeling gaat in het najaar van 2020 (uiterlijk 13 weken voor de start van de nieuwe Kunstenplanperiode) open, zodat de eerste subsidiebedragen vanaf 1 januari 2021 beschikbaar zijn. Vanaf dat moment kan doorlopend worden ingediend.

Overige regelingen AFK en organisatieontwikkeling

Voor 2021 past het AFK de bestaande regelingen aan zodat deze blijven aansluiten bij de ontwikkelingen in de sector en legt deze ter vaststelling voor aan het college van B en W. Daarnaast gaat het AFK de nieuwe regeling cultuurcoach uitvoeren (zie hoofdstuk 4).

Het AFK blijft in zijn rol als aanjager van vernieuwing en kwaliteitsbevordering ook bijzondere activiteiten uitvoeren zoals de 3Package Deal. In de Kunstenplanperiode 2021-2024 zal het AFK meer aandacht besteden aan kunst en cultuur in de wijken en hier onder andere via de cultuurverkenner actief op zoek gaan naar initiatieven en kunstinstellingen die in aanmerking komen voor ondersteuning door het AFK.

Het AFK heeft in de afgelopen periode geconstateerd dat de uitvoering van de extra taken van het AFK (uitvoering Kunstenplanregelingen) een grotere belasting is voor de organisatie dan voor aanvang van het huidige Kunstenplan was ingeschat. Daarom wordt het budget voor de beheerslasten van het AFK in de komende periode verhoogd.

Beoordelings- criteria

In wereld

We zijn onderverdeeld
in oneindig veel
onafhankelijke werkelijkheden.

We zijn nooit zo verbonden geweest.

Alle instellingen die een aanvraag indienen voor een vierjarige subsidie in het kader van het Kunstenplan dienen te voldoen aan een aantal kwaliteitseisen. Dit betekent dat de aanvragen van de instellingen beoordeeld worden op een aantal criteria, te weten:

- artistiek belang
- belang voor de stad
- uitvoerbaarheid
- diversiteit en inclusie

Alle aanvragen, van zowel de instellingen die zijn aangewezen in de Amsterdam Bis, de instellingen die inschrijven op functies in de Amsterdam Bis en de instellingen die een aanvraag indienen voor de regeling vierjarige subsidies van het AFK, worden beoordeeld op deze criteria. De aanvragen voor de Amsterdam Bis, die worden ingediend bij de gemeente, worden beoordeeld door de Amsterdamse Kunstraad waarna het college van B en W besluit. De aanvragen die worden ingediend bij het AFK worden beoordeeld door het AFK zelf, op basis van de regelingen die het college vaststelt op voordracht van het AFK, waarna het AFK ook zelf besluiten neemt over de aanvragen.

Artistiek belang

Het artistiek belang is het eerste en belangrijkste criterium waarop de aanvragen worden getoetst. Hierbij wordt gekeken naar de artistieke eigenheid van de te realiseren activiteiten, het artistieke concept, de ambitie en de ontwikkeling. Bij de beoordeling van het artistiek belang wordt ook gekeken naar de context waarbinnen de aanvragende instelling opereert. Daarbij valt te denken aan de aard van de activiteiten, het segment waarbinnen de activiteit past of de achtergrond en de ambities van de makers. Dit betekent onder meer dat bij instellingen die zich primair richten op cultuureducatie de cultuureducatieve visie betrokken wordt bij de beoordeling.

Om dit criterium te kunnen beoordelen wordt van de instellingen verwacht dat zij in hun aanvraag in ieder geval een beschrijving opnemen van:

- de artistiek-inhoudelijke visie;
- de aard en inhoud van de programmering en hoe deze voortvloeit uit de visie;
- de positie van de instelling binnen de discipline/sector/culturele keten;
- de visie op de te bereiken publieksgroepen.

Belang voor de stad

Voor instellingen die een vierjarige subsidie in het kader van het Kunstenplan willen ontvangen is het belangrijk dat zij zich realiseren dat een bijdrage uit publieke middelen betekent dat de activiteiten die zij met deze bijdrage uitvoeren van belang moeten zijn voor de stad. Meer concreet betekent dit dat instellingen een bijdrage leveren aan de beleidsdoelstellingen die het gemeentebestuur heeft geformuleerd voor de periode 2021-2024, te weten:

- groei van kunst en cultuur in de wijken en meer aandacht voor makers;
- meer ruimte voor experiment, innovatie en de nachtcultuur;
- verbreding van cultuureducatie, talentontwikkeling en participatie;
- en versterking van internationale kunst en cultuur.

De instellingen in de Amsterdam Bis moeten een stevige bijdrage leveren aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente op het gebied van kunst en cultuur (zie hoofdstuk 8).

Om dit criterium te kunnen beoordelen verwachten we van de instellingen dat zij in hun aanvraag een beschrijving opnemen van:

- de wijze waarop programmatische verbindingen worden gelegd met omliggende buurten
- de wijze waarop programmatische verbindingen worden gelegd met andere buurten en gebieden in de stad;
- de wijze waarop programmatisch wordt samengewerkt met andere instellingen op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid;
- de wijze waarop Amsterdammers betrokken worden bij de totstandkoming van programmering.
- de visie op cultuureducatie, het educatieprogramma en de doelgroepen (indien relevant);
- de visie op talentontwikkeling, het talentontwikkelingsprogramma en de doelgroepen (indien relevant);
- de visie op participatie, het participatieprogramma en de doelgroepen (indien relevant);
- de bestaande (structurele) coalities en samenwerkingsverbanden en de intenties en resultaten daarvan;
- de visie op de internationale positie (in ieder geval voor de instellingen die op naam zijn aangewezen in de Amsterdam Bis);
- de wijze waarop internationaal wordt samengewerkt in producties en programma's (idem);
- de programmering en activiteiten gericht op een internationaal publiek - in Amsterdam en in het buitenland (idem).

Uitvoerbaarheid

Het criterium uitvoerbaarheid heeft betrekking op de haalbaarheid van de uit te voeren plannen binnen het gegeven financiële, organisatorische en personele kader. Om in aanmerking te komen voor een vierjarige subsidie in het kader van het Kunstenplan dient de bedrijfsvoering op orde te zijn en de meerjarenbegroting realistisch en sluitend.

De instellingen die een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van het onderhoud van hun pand dienen een actueel meerjarenonderhoudsplan / MOP (zo mogelijk niet ouder dan 1 jaar oud op 3 februari 2019) in op basis waarvan uitgaven en reserveringen ten behoeve van het onderhoud worden gedaan. De voor de uitvoering van het MOP benodigde middelen kunnen (deels) meegenomen worden in de subsidieaanvraag (zie ook hoofdstuk 7).

Om het criterium uitvoerbaarheid te kunnen beoordelen wordt van de instellingen verwacht dat zij in hun aanvraag in ieder geval een beschrijving opnemen van:

- de bestuursstructuur en de wijze waarop de Governance Code Cultuur wordt toegepast;
- de wijze waarop de Ethische Code (ICOM) wordt toegepast en vermelding van inschrijving in het Museumregister (alleen voor musea);
- de doelen en streefwaarden ten aanzien van de eigen inkomsten;
- de mix van inkomstenbronnen (uit o.a. entree, horeca, sponsoring, subsidies, donaties etc.) en gerelateerde risico's en beheersmaatregelen;
- de wijze waarop de Fair Practice Code wordt toegepast;
- de wijze waarop de Code Diversiteit & Inclusie wordt toegepast in relatie tot het personeelsbeleid;
- de aard en omvang van het meerjarenonderhoudsplan (alleen voor instellingen die een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van het onderhoud van hun pand).

Evenals het ministerie van OCW laten wij in de nieuwe Kunstenplanperiode de eigen inkomstennorm los. Wel verwachten we van instellingen dat zij voor zichzelf streefwaarden formuleren.

Diversiteit en inclusie

Het criterium diversiteit en inclusie heeft betrekking op de bijdrage die de uit te voeren activiteiten leveren aan de diversiteit van het kunst- en cultuuraanbod en het cultuurpubliek in de stad en de mate waarin de kunst- en cultuursector inclusief is. Dat betekent representatie en het ontsluiten van nieuwe verhalen. Doel is dat alle Amsterdammers zich voldoende kunnen herkennen in het cultuuraanbod van de stad, dat een cultuuraanbod ontstaat dat alle Amsterdammers aanspreekt.

Om dit criterium te kunnen beoordelen, wordt van de instellingen verwacht dat zij in hun aanvraag het eigen actieplan diversiteit en inclusie (verplicht onderdeel van de aanvraag) verwerken (zie bijlage 2). In het ondernemingsplan mogen instellingen verwijzen naar het actieplan. We verwachten in ieder geval een beschrijving van:

- de visie op diversiteit en inclusie;
- de wijze waarop de doelstellingen en acties zoals geformuleerd in het actieplan diversiteit en inclusie worden uitgevoerd;
- de wijze waarop de Code Diversiteit & Inclusie wordt toegepast.

Fair Practice Code

Amsterdam sluit aan bij het landelijk beleid met betrekking tot de Fair Practice Code. We verwachten van instellingen dat zij de code onderschrijven en een eerlijke beloning toepassen. Van de instellingen in de Amsterdam Bis verwachten we dat zij een eerlijke beloning van werknemers en zzp'ers als uitgangspunt hanteren. De overige instellingen vragen we aan te geven hoe zij in de komende periode de Fair Practice Code toepassen en wat daarbij de aandachtspunten zijn. Dit zal maatwerk zijn, elke instelling is immers anders en heeft een ander startpunt. Het gemeentebestuur realiseert zich dat het toepassen van de Fair Practice Code gevolgen kan hebben voor het aantal activiteiten dat een instelling kan uitvoeren.

Inrichtingseisen subsidieaanvragen

De eisen ten aanzien van de subsidieaanvragen zijn verwerkt in de richtlijnen voor de subsidieaanvragen. Een subsidieaanvraag bestaat uit vijf onderdelen, te weten:

- algemene gegevens
- activiteitenoverzicht
- meerjarenbegroting
- ondernemingsplan
- actieplan diversiteit en inclusie

Zie bijlage 6. Inrichtingseisen aanvragen Kunstenplan 2021-2024 en bijlage 7. Richtlijnen Ondernemingsplan Amsterdam Bis.

Beoordelingskader en afstemming

Op basis van bovengenoemde criteria en richtlijnen voor de aanvragen, stellen zowel de Kunstraad als het AFK een helder beoordelingskader op dat tijdig bekend wordt gemaakt. In deze beoordelingskaders wordt inzichtelijk gemaakt op welke onderdelen de aanvragen worden beoordeeld en op welke wijze.

Het AFK en de Kunstraad hebben afspraken gemaakt over de onderlinge afstemming over de subsidieaanvragen. Deze afspraken houden het volgende in:

- Minimaal 1 lid per commissie bij de Kunstraad adviseert ook bij het AFK.
- Ten behoeve van de afstemming binnen het beoordelingsproces krijgen zowel de Kunstraad als het AFK toegang tot alle subsidieaanvragen die worden ingediend in het kader van het Kunstenplan.
- De Kunstraad en het AFK voeren overleg over hoe zij omgaan met instellingen die een gezamenlijke aanvraag hebben ingediend en laten dit zo snel mogelijk na het sluiten van de indieningstermijn aan de betreffende instellingen weten.
- De Kunstraad en het AFK laten de instellingen weten welke commissie hun aanvraag behandelt en of er sprake is van een co-advies van een andere commissie

Specifiek over de beoordeling van de aanvragen voor een functie in de Amsterdam Bis hebben het AFK en de Kunstraad het volgende afgesproken:

- Instellingen die voor een functie in de Amsterdam Bis willen opteren dienen zowel bij de Kunstraad als het AFK een aanvraag in;
- Deze instellingen geven in de aanvraag bij de gemeente aan waarom ze in aanmerking komen voor een specifieke functie in de Amsterdam Bis, op basis van de criteria die daarvoor gelden;
- De directie van het AFK en het bestuur van de Kunstraad informeren elkaar over de aanvragen van de instellingen die op twee plekken hebben aangevraagd. Daarnaast speelt het gezamenlijk commissielid hier een belangrijke rol in.

De instellingen die op naam zijn aangewezen in de Amsterdam Bis zijn in principe zeker van een Kunstenplansubsidie. De subsidieaanvraag van deze instellingen moet wel voldoen aan de inrichtingseisen. Mocht de Kunstraad van mening zijn dat de aanvraag niet aan de gestelde eisen voldoet, krijgt de instelling nog enkele dagen de tijd om de aanvraag opnieuw in te dienen. De Kunstraad kan adviseren om onderdelen van de aanvragen voor de Amsterdam Bis-instellingen inhoudelijk en financieel niet te honoreren.

Accountmanagement

Zowel de gemeente (voor de Amsterdam Bis) als het AFK hanteren een systeem van accountmanagement en jaarlijkse monitorgesprekken. De Kunstraad bepaalt jaarlijks met welke instellingen in de Amsterdam Bis een monitorgesprek wordt gevoerd. Het AFK voert monitorgesprekken met de instellingen die een meerjarige subsidie ontvangen.

Kunst en cultuur in cijfers

In de Kunstenplanperiode 2021-2024 wordt de gemeenteraad jaarlijks geïnformeerd over de resultaten van alle Kunstenplaninstellingen door middel van een analyse van de kwantitatieve verantwoordingsgegevens in de rapportage Kunst en cultuur in cijfers.

Financiën

Buitenaards

Je kan al vroeg beginnen
met het leggen van een
elektronische fundament.
Je kan tot laat.

Er zullen mensen zijn
die jou zien als 'after',
ze zijn besef van tijd
verloren, omdat
Armin van Buuren sinds gister.

Voor het Kunstenplan 2021-2024 is bij het coalitieakkoord € 5 miljoen structureel vrijgemaakt. Deze middelen worden als volgt ingezet:

Onderwerp	Coalitieakkoord
Culturele voorzieningen in Noord, Nieuw-West en Zuidoost	1.450.000
Wijken	1.000.000
Cultuureducatie	800.000
Amsterdam Bis	1.400.000
Kunst in de openbare ruimte	200.000
Ruimte voor extra ondersteuning	150.000
Totaal:	5.000.000

1. Culturele voorzieningen in Noord, Nieuw-West en Zuidoost: € 1,45 miljoen

In de begroting 2020 zijn de voorbereidingsinvesteringen voor nieuwe culturele voorzieningen in Noord, Nieuw-West en Zuidoost opgenomen. De verwachting is dat deze voorzieningen in 2023 gereed zijn. Om de exploitatie van deze nieuwe voorzieningen te dekken, zowel de beheerlasten bij de gemeente voor de gebouwen als de programmeerlasten bij de instellingen, is vanaf 2023 budget nodig. Hiervoor is een inschatting gemaakt gebaseerd op normbedragen op basis van vierkante meters en een inschatting van de benodigde programmakosten. Omdat de concrete invulling samen met de instellingen en initiatieven in het culturele veld nog gemaakt moet worden, kunnen de uiteindelijke benodigde programmabudgetten afwijken. Per jaar wordt uitgegaan van een benodigd budget van maximaal € 2,9 miljoen. Door in 2021 en 2022 de niet tot besteding komende coalitiemiddelen van € 1,45 miljoen per jaar conform de werkwijze voor de egaliseringsreserve Kunstenplan aan die reserve toe te voegen, is er in 2023 en 2024 € 2,9 miljoen per jaar beschikbaar. Als de voorzieningen niet op tijd worden opgeleverd of de kosten lager blijken uit te vallen, worden de middelen gebruikt voor tijdelijke voorzieningen in de nieuwe wijken.

Deze nieuwe culturele voorzieningen zullen bij het Kunstenplan 2025-2028 volwaardig mee doen binnen het Kunstenplan. Bij de opstelling van het financieel kader voor de Hoofdlijnnota 2025-2028 zal hier rekening mee worden gehouden bij de verdeling van de middelen.

2. Wijken: € 1 miljoen

De invoering van de Fair Practice Code zal betekenen dat instellingen minder activiteiten kunnen organiseren. Daarnaast heeft het verlagen van de nominale aanpassing een negatief effect op de beschikbare middelen. Om het effect voor de kleinere en middelgrote instellingen in de wijken buiten het stadscentrum te beperken, wordt voorgesteld om € 0,8 miljoen van de coalitieakkoordmiddelen hiervoor in te zetten. Daarnaast wordt € 0,2 miljoen ingezet voor de cultuurverkenners van het AFK in de stadsdelen, uitbreiding van de spreekuren van het AFK en informatiebijeenkomsten van het AFK in de stadsdelen.

3. Cultuureducatie: € 0,8 miljoen

Cultuureducatie werd voor € 0,8 miljoen gedekt uit de reserve cultureel beleggen. Vanaf 2021 worden er geen extra middelen cultureel beleggen meer ontvangen. Een bedrag van € 0,8 miljoen is nodig om cultuureducatie op het huidige niveau voort te zetten.

4. Amsterdam Bis: € 1,4 miljoen

Omdat de Amsterdam Bis uit een vast aantal instellingen bestaat, kan de verlaging van de nominale aanpassing niet opgelost worden door minder instellingen te subsidiëren. De bezuinigingen bij het Kunstenplan 2013-2016 en de periode van uitblijven van nominale verhoging, hebben de mogelijkheden van de instellingen beperkt. Veel instellingen moeten al bezuinigen om voldoende voor hun onderhoud te kunnen reserveren en de Fair Practice Code te kunnen toepassen. Daarom wordt € 1,4 miljoen toegevoegd aan het budget voor de Amsterdam Bis.

5. Kunst in de openbare ruimte: € 0,2 miljoen

Vanuit het projectsubsidiebudget van het AFK worden subsidies verstrekt voor kunst in de openbare ruimte. Om meer zicht op dit budget en de besteding te houden, wordt dit een apart onderdeel binnen het budget van het AFK. Het budget wordt verhoogd met € 0,1 miljoen naar € 0,6 miljoen. Daarnaast wordt € 0,1 miljoen beschikbaar gesteld voor het stadscuratorium.

6. Ruimte voor extra ondersteuning: € 0,15 miljoen

Vanuit de coalitieakkoordmiddelen wordt een nieuwe stelpost van € 0,15 per jaar gevormd voor extra ondersteuning van de instellingen. In het Kunstenplan 2017-2020 is gebleken dat er minder vrijval van middelen was dan tijdens het Kunstenplan 2013-2016. Dit is een positieve ontwikkeling want meer instellingen kunnen hun doelen realiseren. Het had wel tot gevolg dat er extra aan de egaliseringsreserve Kunstenplan gedoteerd moest worden om instellingen in zwaar weer te ondersteunen. Bij het nieuwe Kunstenplan worden functies aan de Amsterdam Bis toegevoegd. We weten niet welk effect dat heeft, wel is door deze nieuwe functies een buffer gewenst. Daarom is er jaarlijks een stelpost van € 0,15 miljoen in de begrote lasten opgenomen. Ook deze middelen worden vanuit het Kunstenplanbudget aan de egaliseringsreserve Kunstenplan toegevoegd voor het deel waarvan geen gebruik hoeft te worden gemaakt.

Het totale financieel kader voor het Kunstenplan 2021-2024, inclusief de coalitieakkoordmiddelen bedraagt gemiddeld € 134,5 miljoen per jaar en is als volgt over de verschillende posten verdeeld:

Onderdeel Kunstenplan	2021	2022	2023	2024
Amsterdam Bis instellingen	73.541.903	73.541.903	73.541.903	73.541.903
Vaste subsidies Kunstenplan	15.749.800	15.749.800	15.749.800	15.749.800
Cluster Cultuureducatie	8.992.447	8.992.447	8.992.447	8.992.447
Inzet reserve tbv Cultuureducatie	-	-	-	-
Stelposten	450.312	450.312	450.312	450.312
AFK, projectsubsidies	9.150.463	9.150.463	9.150.463	9.150.463
AFK, 4 jarige subsidies	19.681.240	19.681.240	19.681.240	19.681.240
AFK, regeling Innovatie & Ontwikkeling	2.628.695	2.628.695	2.628.695	2.628.695
AFK, Beheerlasten	2.884.289	2.884.289	2.884.289	2.884.289
Exploitatie culturele voorz. in de wijken	-	-	2.900.000	2.900.000
Totaal	133.079.149	133.079.149	135.979.149	135.979.149

Voor de subsidiëring van de instellingen in het Kunstenplan 2021-2024 is € 111,6 miljoen beschikbaar. Dit budget bestaat uit € 89,3 miljoen voor de Amsterdam Bis en € 22,3 miljoen voor de regelingen bij het AFK. Van de € 89,3 miljoen voor de Amsterdam Bis ligt € 15,7 miljoen vast op basis van eerder genomen raadsbesluiten. Over de verdeling van de € 73,5 miljoen voor de Amsterdam Bis adviseert de Kunstraad. Hierbij zal zij het belang van negen functies meewegen. Van de € 22,3 miljoen voor de regelingen bij het AFK is € 19,7 miljoen voor de regeling 4-jarige subsidies en € 2,6 miljoen voor de regeling Innovatie & Ontwikkeling.

Onderdeel van de € 73,5 miljoen voor de Amsterdam Bis is € 3,7 miljoen voor de veertien plekken binnen de negen nieuwe functies in de Amsterdam Bis. Als CBK Zuidoost niet in de Amsterdam Bis komt en/of veertien plekken binnen de negen functies niet volledig worden ingevuld, zal de Kunstraad niet de volledige € 73,5 miljoen in haar adviezen verdelen. De resterende middelen worden toegevoegd aan het budget voor de regeling 4-jarige subsidies bij het AFK.

Voor het Cluster Cultuureducatie is € 9 miljoen beschikbaar. Dit wordt onder andere besteed aan de muzikeducatiefunctie en Voucherbeheer.

De stelposten van € 0,45 miljoen bestaan uit: € 0,1 miljoen voor het stadscuratorium, € 0,2 miljoen om de bijkomende kosten van het Kunstenplan te dekken, zoals onderzoek en adviezen, kunst- en cultuurmissies en de rapportage Kunst en cultuur in cijfers en € 0,15 miljoen voor ruimte voor extra ondersteuning.

De beheerlasten van het AFK bedragen € 2,9 miljoen.

Een verdere toelichting op de verschillende onderdelen van het Kunstenplan, een meer gedetailleerde uitsplitsing van de budgetten en een toelichting op de financiële verschuivingen tussen het huidige Kunstenplan en het Kunstenplan 2021-2024 is te vinden in bijlage 9.

